

**Gyulai Szakképzési Centrum Harruckern János
Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája,
Szakiskolája és Kollégiuma**

**SZAKKÉPZÉSI HÍD PROGRAM
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

2018/2019-es tanév

Hatályos: 2018. szeptember 1-től

Czeglédiné Szappanos Anita

igazgató

TARTALOM

Tartalom

1. Bevezetés.....	4
<u>1.1. Jogszabályi háttér .....</u>	<u>4</u>
1.2. A Szakképzési HÍD program	4
1.2.1.A felismert probléma	6
1.2.2.A negatív karrier	7
2. KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK	7
2.1.PROGRAM KÜLDETÉSE	8
<u>2.2 CÉLCSOPORT .....</u>	<u>8</u>
3. Minőségpolitánk.....	9
<u>3.1. Kiemelt figyelmet igénylő diákok.....</u>	<u>9</u>
3.2 Szülők és az intézmény kapcsolata.....	10
3.3. A nevelő munkánk metodikája	10
4.Tevékenységeink	11
5. Nevelési Programunk	12
6. Felzárkóztatás, tehetséggondozás (Harmonizálás)	14
7. Az iskola által kínált élmények.....	14
8. Gyermek és ifjúságvédelem	15
9. Szociális hátrányok enyhítése.....	16
10. Esélyegyenlőség.....	16
11. Értékelési rendszerünk alapjai.....	17
<u>11.1.Magatartás, szorgalom .....</u>	<u>18</u>
11.2.Nem teljesítés következményei	18
11.3. Ismeretátadás módjai.....	18
11.2.Az otthoni felkészülés elvei	19
12. Egészségnevelési program	19
<u>12.1. Elsősegély-nyújtási alapismeretek .....</u>	<u>20</u>
12.2. Mindennapos testnevelés programja	20

13. Fogyasztóvédelmi program	21
14. Környezetnevelési program.....	21
15. Közlekedésre nevelés program	21
16. Társadalmi bűnmegelőzés, áldozattá válás megelőzése és az erőszakmentes konfliktuskezelő technikák alkalmazásával kapcsolatos program	22
17. Osztályaink, csoportjaink A szakképzési hídprogram közismereti kerettantervének általános elvei	23
18. EFOP-3.1.9.-16 Iskolapad újratöltve	37
18.1. A program célja és feladata	37
19. A célcsoport	38
19.1. A program pedagógiai elvei, szemléletmódja	39
19.2. Személyre szabott pedagógia	40
20. TANULÁSSZERVEZÉS	40
20.1 Tanulócsoporthoz	40
20.2 Átjárhatóság	40
20.3. Pedagógusok	41
20.3.1. Team munka	42
20.3.2. Tanulási környezet	42
21. A szervezeti keretek	43
21.1. A tanulás tartalma:	43
21.2. A tanulás szervezés módszerei:	44
22.2. Alternatív tanulási formákat támogató tevékenységek	45
23. Egyéni tanulói igényekre reagáló újszerű tanulási útvonalat biztosító gyakorlat	45
23.1. Az egyéni fejlesztés, fejlesztőértékelés és a vizsgáztatás rendje	46
23.2. Egyéni haladási napló kötelező tartalmi elemei	46
23.3. Az értékelés számonkérés, vizsgáztatás rendszere is személyre szabott	47
24. Digitális és nyelvi kompetenciák kiemelt fejlesztése	49
25. A tanulók fejlesztése	50
25.1. Mentorrendszer	52

1. Bevezetés

2016. szeptember 1-jétől a Köznevelési Hídprogramok szakképzési ága Szakképzési Hídprogram néven a szakképzési törvény szabályozási körébe kerül, annak minden részletszabályával.

Ez a Pedagógiai Program a Gyulai Szakképzési Centrum Harruckern János Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája, Szakiskolája és Kollégiuma Pedagógiai Programjának a Szakképzési HÍD program nevelési-oktatási programja.

1.1. Jogszabályi háttér

2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről 24/A.§.

A 2011. évi CXC számú, „A nemzeti köznevelésről” alkotott törvény 12. fejezete 14. §-a

Köznevelési Hídprogramokat a következőképpen definiálja:

A Köznevelési és Szakképzési Hídprogramok segítséget nyújtanak a tanulónak a középfokú nevelés-oktatásba, szakképzésbe való bekapcsolódáshoz vagy a munkába álláshoz, valamint az önálló életkezéshez szükséges ismeretek megszerzéséhez a komplex, tanulmányi, szociális, kulturális, képességbeli és személyiségfejlesztést támogató pedagógiai tevékenységgel

1.2. A Szakképzési HÍD program

A Szakképzési Hídprogram két évfolyamos képzési idejű és záróvizsgával, valamint részszakképesítés megszerzésére irányuló komplex szakmai vizsgával zárul. A Szakképzési Hídprogram keretszabályzatban is indítható.

Az a tanuló, aki annak a tanévnek a végéig, amelyben betölti a tizenötödik életévét, és legfeljebb hat általános iskolai évfolyamot végzett el sikeresen, további tanulmányait a Szakképzési Hídprogramban folytatja. E határidő egy évvel meghosszabbodik abban az esetben, ha a tanuló az általános iskola első évfolyamán a tanulmányait a hetedik életévében kezdte meg, az első évfolyamot megismételte, továbbá ha a tanulmányi követelményeket azért

nem tudta teljesíteni, mert tartós gyógykezelés alatt állt vagy a tanulmányait külföldön folytatta.

A Szakképzési Hídprogramban részt vehet az is, aki már nem tanköteles és a képzésbe való belépés időpontjáig legfeljebb a huszonharmadik életévét töltötte be..

A Szakképzési Hídprogram záróvizsgálója sikeres teljesítése esetén a szervező iskola alapfokú iskolai végzettséget igazoló tanúsítványt állít ki az alapfokú iskolai végzettséggel nem rendelkező tanuló számára.

A Szakképzési Hídprogramban résztvevő tanuló ösztöndíjat kap.

A Szakképzési Hídprogramban a szakképző intézmények a lemorzsolódott vagy az iskolai kudarcok miatt lassabban haladó, de tanköteles korú vagy idősebb - általános iskolai végzettség nélküli - fiatalokat képeznek. Elsődleges cél a későbbi foglalkoztathatóság érdekében a szakképzésbe történő bekapcsolódás biztosítása, de legalább a munkavállalásra felkészítés a rész- szakképesítés megszerzésének lehetőségének biztosításával.

A Szakképzési Hídprogramban a képzés különös hangsúlyt helyez arra, hogy a tanítási tanulási folyamat megalapozza és továbbfejlessze a tanulók képességeit, motivációit az egész életen át tartó tanuláshoz; és ennek megfelelően az egész tanítási-tanulási folyamatot a szakmatanuláshoz nélkülözhetetlen kompetenciák fejlesztésének szolgálatába állítsa. Emellett a közismereti program törekszik a NAT-ban megfogalmazott célok lehetőség szerint teljesítésre.

A Szakképzési Hídprogram további célja, hogy az integrált vagy hagyományos tartalmakat hordozó műveltségterületek segítségével érvényesítse a közismereti és szakmai tananyagok interdiszciplináris és problémaközpontú szemléletét és szervezését; valamint a tartalmak feldolgozását.

Az egyes műveltségterületek témakörei, témái a valóság problémáit és az azok felismeréséhez, megértéséhez, kezeléséhez szükséges tudásokat, képességeket is a mindennapi élet kontextusába helyezik, kiemelve ezzel a társadalmilag releváns, alkalmazható tudás fontosságát.

1.2.1.A felismert probléma

15-25 év közötti fiatalok, fiatal felnőttek 25-30 %-a (!) küzd olyan problémákkal, melyek miatt képtelenek segítség nélkül alap- illetve középfokú képzettséget megszerezni, szakmát tanulni, sikerrel elhelyezkedni és érvényesülni a munkaerőpiacon.

Tudható, hogy az említett folyamat nem a rendszerváltással kezdődött, hanem évtizedekkel korábban. A rendszerváltás okozta strukturális zavarok és módosulások „csak” transzparenssé, láthatóvá tették a jelenséget – sokak számára.

Az említett fiatalok problémái sokrétűek - és halmozottak. A ma széles körben elfogadott és alkalmazott pszicho-szociális terminológia szerint: szociális hátrányok, kulturális hátrányok, tanulászavar, magatartászavar, pszichés megbetegedések, egészségügyi problémák, mentálhigiénés zavarok, egyenetlen személyiségfejlődés, részképességhiány, önértékelési zavarok, motivációhiány, agresszió, függőségek stb.

Az említett populáció növekedésének és tartós jelenlétének okai nincsenek kellő mélységben feltárva.

Az elmúlt évek gyakorlati és megfigyelése alapján a probléma a, következő okokban gyökerezik:

- az iskolák könnyebben szabadulnak meg nehezen kezelhető, deviánsként megbélyegzett diákjaiktól, illetve magántanulói státusba sorolják – ily módon markánsabban érzékelhető az „iskolából kihulló”, az u.n. drop-out csoport problematikája, azaz karakteresebben ismerhető fel egy eddig nem azonosított csoport, az u.n. „zűrös helyzetű” fiatalok csoportja ¹
- a jelzett problémáik alapvetően a szegénységből, a földrajzi elzártságból az etnikai kisebbségek megítéléséből, a szülők iskolázatlanságából a tanulás, mint érték, ledegradálásból adódnak
- az említett körbe tartozó békés megyei fiatalság esetében markánsabban érzékelhető, hogy jelzett problémáik alapvetően szocializációs és/vagy kulturális hiányokból adódnak

---

¹ Zöld Kakas Liceum elnevezése, a "a zűrös helyzetű fiatalok", ezt az elnevezést mi is magunkénak érezzük

- a fiatalság esetében az öko-szociális² szempontból hátrányos helyzetű fiatalok egyre nagyobb csoportja sorolható jól láthatóan az u.n. „zűrös helyzetű” fiatalok csoportjába

1.2.2.A negatív karrier

Az iskolaválasztás eleve a „jobb híján” elv alapján történik a „zűrös helyzetű” fiataloknál.

Az általános iskolákban nagyon hamar frusztrációk sorozata kezdődik a „zűrös helyzetű” fiatal számára, s evvel együtt a szülők számára is. Ahogy az idő előrehaladtával az említett hajtóerők erősödnek, a fiatal körüli zűrök is egyre erőteljesebbek lesznek. Ennek is betudhatóan 10-12 éves korukban már deviánsnak nevezett magatartási formák jelennek meg és erősödnek, mint pl. szaporodó hiányzások, lógások, bandázás stb. És egyre markánsabban jelennek meg betegség tünetek is, szomatizálások, mentális zavarok stb.

Rossz eséllyel indulván a középiskolába való bekerülésért folyó versenyben, eleve érdeklődésüknek, valós képességeiknek nem megfelelő helyet választanak tudatlanságból vagy kényszerűségből. A rossz kezdetet szükségszerűen kudarcos folytatás követi: az amúgy is nehézségekkel küzdő fiatalnak egy olyan iskolai környezethez kell(ene) alkalmazkodnia, amely nem az ő képességeire, igényeire méretezett. Jellemzően a rossz helyzeten inkább ront a más igényekre kiépült iskola, s immár mindenki számára láthatóan folytatódik a diák negatív karrierje, mely aztán azzal végződik, hogy a fiatal 18-20 évesen több iskolatípust és oktatási intézményt kipróbálva, kudarcok tömegével a háta mögött magányosan, légüres térben áll.

Érzései ambivalensek: *Nem vagyok jó semmire, értéktelen teher vagyok a világ nyakán!*

2. KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK

Akiknek megoldást kínálunk:

Azok az iskoláskorú fiatalok, akik a többségi iskolákban általában rendelkezésre álló érvényesülési lehetőségek keretei között sikertelenek – noha szakma megszerzéséhez szükséges képességekkel rendelkeznek.

---

² A hátrány ez esetben szociális és/vagy gazdasági jellegű. A szociális jelleg alatt az emberi kapcsolatok hiányosságát értjük (pl. egyedülálló szülő neveli; az egyik szülő alkoholista; stb.). Az ökológiai (gazdasági) jelleg adódhat pl. gazdasági recesszióból; tömeges elbocsátások következtében keletkezett

Céljuk a sikeres életpálya megvalósítása – annak egy fázisaként az általános iskola sikeres elvégzése, majd középfokú iskolai végzettség szakma megszerzése.

Segítünk az egyéni karrierterv kialakításában, annak megvalósítását folyamatosan nyomon követjük, támogatjuk.

2.1. PROGRAM KÜLDETÉSE

Dolgunk, hogy segítsük kielégíteni a hozzánk fordulókat, gyermekek, fiatalok megfogalmazott és lappangó igényét: a sikerre való alkalmasság állapotának elérését, s a sikeresség megvalósítását.

Közreműködünk abban, hogy a gyermek, fiatal ráébredjen: saját sikerességének melyek azok az elemei, amelyek tőle függenek. Segítünk, hogy ezeket tudatosítsa, fejlessze, megteremtse.

Közreműködünk abban, hogy a gyermek, fiatal fel- és megismerje a környezetében rejlő lehetőségeket, ugyanakkor a környezet vele szemben támasztott igényeit is. Segítünk, hogy a környezettel való optimális együttműködést kialakítsa, fenntartsa.

2.2 CÉLCSOPORT

Diákjaink többek között az alább felsorolt problémákkal, azok halmozódásaival illetve következményeikkel küszködnek:

- ✓ tanulási zavar
- ✓ magatartászavar

- ✓ figyelemzavar
- ✓ részképességihiány
- ✓ részképességzavar
- ✓ diszfunkciók
- ✓ szociális hátrány
- ✓ kulturális hátrány
- ✓ etnikai hátrány
- ✓ hipermotilitás
- ✓ hipomotilitás
- ✓ POS

- ✓ ADHD
- ✓ függőségek egészségügyi zavarok stb.
- ✓ A fiatalok autonómia-törekvésének néhány, a mindennapokban is érzékelhető jellemzője:
- ✓ csak partneri viszonyokat képesek elfogadni

3. Minőségpolitánk

Vállalt feladatunk: a hozzánk fordulók megfogalmazott és látens igényeinek - harmonizálása, majd ezek érvényesülésének elősegítése.

Az ő ez irányú elégedettségük = munkánk eredményessége.

Ennek érdekében a programot a személyközpontúság és a resztoratív szemlélet érvényesítése jegyében valósítjuk meg.

A hozzánk fordulók elégedettségének fenntartása, a személyközpontúság biztosítása érdekében mind a program, mind a program intézményeinek folyamatos fejlesztését alapfeltételnek tekintjük.

A folyamatos fejlesztés követelménye adódik abból is, hogy a Program egyik meghatározó jellemzője a folyamatos változásban, fejlődésben levés.

3.1. Kiemelt figyelmet igénylő diákok

Egy-egy, hátrányos megkülönböztetést előidéző helyzetet (mint pl. "csak" diszgráfia, "csak" etnikai származás, "csak" kulturális elmaradás stb.) ma a közoktatás intézményrendszere jó eséllyel képes kompenzálni. Ezekben az esetekben többnyire jól látható maga az "ok", így az átlagosnál kicsivel, több figyelemmel, a kortárs közösség átlagosnál erőteljesebb motiválásával jó eredmények érhetőek el.

Halmozódások esetén az említett eszközök működtetése már kevés. Halmozódások esetében ugyanis nem különíthető el egy, jól meghatározott "ok", a személyiség sajátos, rejtélyes védekező mechanizmusokat épít ki.

Megoldás

- Személyközpontú gondoskodás.

A gondoskodás egy - markáns - eleme a személyközpontú pedagógiai munka.

A program egyik hangsúlyos eleme a nyílt készség/képességtöbblet valamint a különös és/vagy átütő intenzitású képességek (tehetség) gondozása illetve a rejtett készség/képességtöbblet feltárása és gondozása. Ennek intézményesült keretei a tanulási utak gazdag kínálata

3.2 Szülők és az intézmény kapcsolata

Az iskola fontosnak tartja a szülőkkel (gondozókkal) való együttműködést. A szülőkkel való kapcsolattartásban különbséget tesz a 18 év alatti és a nagykorú, 18. életévüket betöltött tanulók között. Bár pedagógiai értelemben azt tartjuk kívánatosnak, ha a diák, a szülő és az iskola a diák érdekében együtt tud működni, tudomásul vesszük, hogy az iskolánkban megjelenő diákok esetében ez nem mindig valósul meg.

Sok esetben kívánatos lenne a szülők/gondviselők mentálhigiénés gondozása, segítése is – ezt csak korlátozott mértékben vállalja fel az iskola. Vállalt küldetésünk szerint az iskola a diákkal áll szerződéses viszonyban és nem a szülővel!

Ugyanakkor a szülő folyamatos tájékoztatását, a velük való együttműködés fenntartását fontos feladatunknak tartjuk – erre szolgáló intézményeink: szöveges értékelő lapok, bizonyítványok, kompetencia tanúsítványok, eseti személyes megbeszélések,

3.3. A nevelő munkánk metodikája

A személyközpontú gondoskodás érvényes mind a segítségért hozzánk fordulókkal, mind diákjainkkal, mind a munkatársainkkal kialakítandó viszonyunkra. Minden esetben *egyéni* problémákra keresünk *adekvát* megoldást.

A resztoratív szemléletmód áthatja az egész programot.

A projekt-alapú oktatás lehetővé teszi diákjaink tanulási/ismeretelsajátítási specialitásaihoz igazodva a hatékony és eredményes munkavégzést. Az u.n. formális mellett nagy jelentőséget biztosítunk az u.n. nemformális valamint az u.n. informális tanítás/tanulási helyzeteknek, lehetőségeknek és az ily módon keletkezett tudások elismerésének, tanúsításának.

A személyenként különböző mintázatok mentén épülő tudás-konstrukciók fel- és elismerése meghatározó eleme a diákokkal és a munkatársakkal való együttműködésnek.

A foglalkozásokba beépülő készség-, és kompetenciafejlesztések minden esetben a környezetükkel való harmonikus együttműködés kialakítását és fenntartását szolgálják.

4.Tevékenységeink

Egyéni gondoskodás. Az u.n. segítőpár rendszer keretében differenciált, alapvetően a diák sajátosságaihoz, élethelyzetéhez igazodó együttműködési formákat ajánl meg, ill. tesz lehetővé . Fontos törekvés, hogy kölcsönös választás útján alakuljanak ki segítő-segített kapcsolatok. Ezen később bármelyik fél kezdeményezésére közös megegyezés alapján lehet változtatni. A személyes segítői rendszer lehetővé teszi, hogy minden diák megkapja azt az egyéni figyelmet és segítséget, melyre fejlődéséhez szüksége van. A személyes segítő feladata, hogy folyamatosan figyelemmel kísérje segítettje teljes életét - aminek csak egy része az iskolai élet. A személyes segítő felelőssége, hogy segítettjével bizalmi viszony alakuljon ki és maradjon fenn. A személyes segítő felelőssége, hogy szükség esetén további szakemberekhez forduljon segítségért segítettje érdekében. A személyes segítő feladata továbbá a diákkal kapcsolatos személyiségfejlesztő tevékenységek koordinálása. A személyes segítő köti meg segítettjével az alapszerződést az iskola nevében, segít egyéni tanulási tervének kialakításában, valamint gondozza a diák egyéni tanulási és fejlesztési tervét. A személyes segítség vállalása meghatározó eleme a HÍD programnak.

Egyéni gondoskodás. A program minden, benne résztvevő diák számára személyre szóló haladási és fejlődési tervet készít – szoros együttműködésben a diákkal, és figyelembe véve a Program aktuális kínálatát és lehetőségeit. A program kimondottan épít a személyes segítőkre illetve diákok kezdeményezéseire, melyek a diákok sajátosságaiból indul ki.

A mások illetve önmagunk iránti felelősségre nevelésnek fontos eszköze az iskola és a diák kapcsolatát formalizáló *szereződéses rendszer* működtetése. Szerződésben szabályozza az iskola és a diák a felek jogait és kötelezettségeit, a szerződés módosításának lehetőségeit valamint a szerződésben foglaltak megszegésének következményeit. Itt kerülnek rögzítésre a diák egyedi problémáira és a program lehetőségeire tekintettel kialakított egyedi megoldások is. Az egyéni megoldásokat a program képviselője (a személyes segítő) és a diák együtt

dolgozzák ki. A diák részéről történő (várható) szerződésszegések esetére u.n. kiegészítő vagy kis szerződések lehetőségét rögzítik. E kis szerződések teljesítése esetén a "priusz" megszűnik. Az iskola részéről és nevében minden olyan munkatárs, aki a diákkal formalizált kapcsolatba kerül, annak tárgykörében jogosult kis szerződéseket kezdeményezni és kötni. A szerződések adott időtartamra, max. egy tanévre szólnak. A szerződés végleges tarthatatlansága esetén "felek levonják azt a következtetést, hogy nem tudják a vállalt feladatokat teljesíteni", ami a diákjogviszony megszüntetését vonja maga után.

A tudatos közösségfejlesztés. A kortárscsoporti kapcsolatrendszer építése, ápolása szerves része a nevelési folyamatnak. A közösséghez való erős kötődések segíthetik diákjainkat most karrierútjuk iskolai szakaszának sikeres teljesítésében, a későbbiekben mintaként szolgálhatnak, támaszt, mindenkori viszonyítási pontot jelenthetnek. A közösségfejlesztés formális színterei az . tanuló csoportokban zajló tevékenységek - köztük kiemelten a nem-formális ill. informális tanítási/tanulási helyzetek (mint pl. csoportkirándulás, tanévkezdő és félévkezdő tréningek, témanapok, sulis gyűlés, ballagás, szalagavató, Mikulás, Karácsony, teaház, konfliktusoldó csoportfoglalkozások, stb.). A rendszeres közösségi tevékenységek segítik a program alapértékeinek, alapelveinek érvényesítését. Egyik megjelenési formája bizonyos események ritualizálódása

5. Nevelési Programunk

Ahhoz, hogy a felmerülő feladatokat, problémákat hatékonyan oldjuk meg, szükség van arra, hogy az érintettek mindegyike elfogadja, meggyőződéssel képviselje a konszenzussal kialakított megoldási javaslat alapján – a kompetens³ személy által - meghozott döntést.

Ha az intézményben dolgozók a felmerülő feladatokat, problémákat együtt oldják meg, akkor mindenki magáénak érzi a döntést, nem kerül ellentmondásba a végrehajtásnál. Feltétlenül szükséges, hogy a megoldás kimunkálásában azok vegyenek részt, akik érintettek, akiknek dolga a megoldás megvalósítása.

A tanulás-tanítás megszervezésének legfontosabb alapelve az egyéni szükségletekhez, igényekhez való igazodás. Ez alapvetően azt feltételezi, hogy a pedagógiai gyakorlat reális

---

³ Ez esetben: döntési felelősséggel a közösség által felruházott és legitimált.

esélyt teremtsen fejlesztési szükségletek kezelésére **egyéni fejlődési utak biztosításával**. Így a személyre szabottság érinti a tantervi kereteken belül a célokat, a tartalmakat, azok mélységét, mennyiségét, a tanítás, tanulás szervezési módjait, az oktatás módszereit, a tanulási időt, az értékelést, a teljes tanulási környezetet.

Előzetes tudás, meglévő kompetenciák megismerése

A tanulás, az egyéni fejlődés támogatásában kiemelt jelentősége van az előzetes tudás és a meglévő kompetenciák megismerésének, figyelembevételének, ehhez alkalmazkodó fejlesztési célok kijelölésének, tanulási/fejlesztési stratégiák alkalmazásának és sokféle tanulási módszer és forrás biztosításának.

Egyéni, személyre szabott fejlesztő értékelés

A tanulás támogatására szolgáló fejlesztő értékelés központi gondolata az egyéni fejlődés támogatásában fejezhető ki a leginkább. Vagyis elsődleges célja nem külső normáknak, követelményeknek való megfeleltetés, az azokkal való összemérés, hanem az adott diák továbblépését igyekszik támogatni oly módon, hogy kiindulva a diák hozott tudásából, képességeiből, attitűdjeiből (helyzetelemzés) határozza meg a fejlesztési célokat, ehhez rendeli a módszereket és eszközöket, majd időszakonként újra értékelve és tervezve támogatja a diák egyéni fejlődését és rögzíti önmagához képest elért eredményeit.

6. Felzárkóztatás, tehetség gondozás (Harmonizálás)

Alapvetően nem a „valamihez való felzárkóztatás” – pl. a diák „felzárkóztatása” a központi kerettantervek követelményeihez – a cél, hanem a diák egyedi igényeinek, jellegzetességeinek, élethelyzetének, tehetségének stb. megfelelő kínálat biztosítása.

Harmonizálás alatt alapvetően a diák saját, belső hajtóerőinek valamint képességeinek és készségeinek az egymáshoz hangolását értjük – figyelembe véve, hogy a „zűrös helyzetű” diák hajtóerőinek irányultsága az autonóm személy kifejlődése irányába mutat.

A diáknak a világhoz való viszonya, a világ elsajátítása – ami a tanulásnak feleltethető meg - is egyéni mintázatok mentén zajlik. Ahogy e folyamat egyfajta lecsapódásaként megjelenő tudás-konstrukciók is egyéni mintázatok szerint rendeződnek és épülnek.

A program harmonizálási törekvései természetes módon veszik figyelembe az egyes diákokra jellemző világ-elsajátítási mintázatainak valamint tudás-konstrukcióik mintázatainak sajátosságait s sajátos változásaik dinamikáját is.

A jelzett mintázati sajátosságokat sajátos oktatás-szervezési megoldásokkal igyekszik leképezni. Sok és folyamatosan változó, közismert terminológiával: formális, nem-formális tanulási/tanítási helyzetet teremtünk – még az informális tanulási/tanítási helyzeteket is bevonjuk a lehetőségek közé.⁴ Ezek keretében pedig a tapasztalati tanulás, a projekt-alapú tanulási formákat részesítjük előnyben.

Ezen sokféle és változó lehetőségek praktikus szervezésével áll elő a diák számára egyfajta egyéni tanulási út.

A személyre szabott, folyamatosan felügyelt és szükség szerint korrigált egyéni tanulási utak alkalmazása a harmonizálást szolgálja és kiváltja a „felzárkóztatást”.

A „zűrös helyzetű” diák definitíve tehetségesnek tekinthető. Hisz rendelkezik különös kepeségekkel és ezek realizálására intenzív hajtóerőkkel.

Ezen diák” esetében az intenzív hajtóerők érvényesülését, azok harmonizálását a sok különösséget tartalmazó képességekkel valamint a külvilág kínálta lehetőségekkel, azaz a releváns pedagógiai munka lényegében azonos a tehetséggondozással.

7.Az iskola által kínált élmények

Az iskola a diákjai számára a tanulási lehetőségen túl szocializációs közeget, sajátos értékeket képviselő referenciacsoportot is jelent. Azok az élmények, melyek megszerzésére az iskola hivatott:

Az egyéni teljesítmény mérhetőségének élménye (a kimeneti követelmények-

nek való megfelelés, a tanuláson kívül számtalan területen kibontakoztatható kreativitás kipróbálása, stb.)

A kortárs csoportban való létezés élménye (a saját helyének, szerepének, lehetőségeinek kipróbálása, a közösség hatékony működésének segítése

stb.)

Mintaadó felnőttekkel való találkozás, együttműködés, sajátos kapcsolatok kialakításának élménye (szaktanár, osztályfőnök, személyes segítő, segítők, stb.)

Egy markáns értékrendet felmutató intézményhez való tartozás élménye (működési rend, ünnepek, rítusok, szokások, hagyományok, írott és íratlan szabályok stb.).

8. Gyermek és ifjúságvédelem

A gyermek és ifjúságvédelmi feladatokat az iskola mellett, Családsegítő szolgálat esetmenedzserei, gyámok, pártfogók, lakásotthon nevelők, rendőrség, egyesületek szociális munkásai segítik:

- a diák számára veszélyeztető körülmények - a környezete, családja vagy bármely más szituáció - felismerése megelőzése, illetve megszüntetése a veszélyeztető körülmények között kiemelten kezeli a szenvedélybetegségeket, azok megelőzését
- kezdeményezi az iskola drogstratégiájának agressziókezelésének, stratégiájának a kidolgozását, s annak végrehajtását folyamatosan figyelemmel kíséri
- a személyes segítő, a szaktanárok illetve a diáktársak ez irányú jelzéseinek fogadása rendszeres részvétel az iskola stratégiai feladatkörű munkacsoportjainak a munkájában
- aktív részvétel az iskolai konfliktusok resztoratív szemléletű megelőzésében illetve feloldásában
- kapcsolattartás a gyermek- és ifjúságvédelmi intézményrendszerrel például nevelési tanácsadó, drogambulancia, gyermekjóléti szolgálat, lelkisegély szolgálat stb.
- családlátogatás, környezettanulmány végzése
- a biztonságos adatkezelés biztosítása

- az iskola igazgatóján keresztül intézményi szintű eljárások kezdeményezése – különösen a diák anyagi veszélyeztetettsége, illetve más, pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényezők megléte esetén.

9. Szociális hátrányok enyhítése

Az iskolai szociális munka keretein belüli feladatokat – közte a szociális hátrányok enyhítésére vonatkozó programot is - az iskola mellett, a családsegítők munkatársaival, szociális munkásaival igyekszünk ellátni, mint pl. a diák számára veszélyeztető körülmények - a környezete, családja vagy bármely más szituáció - felismerése megelőzése, illetve megszüntetése a szociális szempontból veszélyeztetett diákok egyéni tanulási és fejlesztési terve kialakításában közreműködés tanácsadással a program keretében elérhető szociális jellegű támogató rendszerek koordinátorai felé folyamatos jelzések biztosítása, valamint a diákok figyelmének a felhívása ezekre a lehetőségekre aktív részvétel a szociális szempontból veszélyeztetett diákokkal foglalkozó külső szakemberek munkájában a szociális szempontból veszélyeztetett diákok személyes segítőinek támogatása figyelem arra, hogy a szociális szempontból veszélyeztetett diákok esetében e veszélyeztetettség ténye ne legyen negatív hatással az érintett diák esélyegyenlőségére, ne legyen forrása semmilyen megbélyegzésnek.

10. Esélyegyenlőség

Az iskola kultúrájának meghatározó eleme mind a diákok, mind a munkatársak autonómia-törekvéseinek támogatása. A személyek autonómia csak társas közegben képes kibontakozni és fejlődni. A programban érintett személyek túlnyomó hányadában hajtóerőszerűen, erőteljesen él az a törekvés, hogy önnön autonómiaját mind magasabb szinten élje meg. Azaz olyan társas közeg jön létre és működik, ahol az egyes személyek – belátva e sajátos egymásrataltságot – abban érdekeltek, hogy a többiek is képesek legyenek önnön autonómiaukat kibontakoztatni. T.i. ebben az esetben jut ő is autonómia-fejlesztő hatásokhoz. Meghatározó pedagógiai célunk e fejlesztő hatású szervezeti kultúra kiépítés és működtetése.

11. Értékelési rendszerünk alapjai

Azt tanúsítjuk, amit a diák tud (nem azt, amit tudnia kellene). Nincs bukás, évfolyamisméltés – egyéni haladási tempók vannak.

Ugyanazt a tudást többféle módon (foglalkozásokon, projektekben, nem-formális illetve informális keretek között, stb.) is el lehet sajátítani.

A megszerzett kompetenciák – úgy a készségek és képességek, mint a tudáselemek - azonosítását és tanúsítását állítjuk értékelési rendszerünk középpontjába.

az értékelés formái

A diákok folyamatosan, változatos módon kapnak visszajelzést haladásukról.

A diákok a tanév folyamán 3 havonta írásbeli értesítést kapnak előmenetelükről, az EFT-be (egyéni fejlődési tervükben)

Az alkalmazott értékelések között megtalálható a beszámoló illetve a vizsga, írásos és/vagy szóbeli változata, az u.n. projekt-értékelés, a portfólió-bemutató stb.

A diákok a tanév végén államilag elismert év végi bizonyítványt kapnak, melyben az államilag meghatározott tantárgyak értékelése szerepel

- kiválóan megfelelt

- jól megfelelt

- megfelelt

- gyengén megfelelt

- nem felelt meg.

A diákok a második év végén, év végi bizonyítványuk mellett tanúsítványt is kapnak az alapfokú iskolai végzettség megszerzéséről, és a rész-szakképesítés megszerzéséről.

11.1. Magatartás, szorgalom

Diákjaink sajátosságai és helyzete miatt sem a magatartás, sem a szorgalom értékelése nem jelenik meg a bizonyítványban – ami nem jelenti azt, hogy ne lenne e paraméterek érvényesülésén is figyelem.

Mivel minden diákunk személyre szabott, egyéni haladási és fejlődési tervvel rendelkezik, és egyéni tanulási utat jár be a diákok szorgalma és magatartása is csak ezek keretében értelmezhető.

Mivel a diák – különös képességei és intenzív hajtóerői miatt – másként képes szocializálódni többségi társainál, az ott értelmezett magatartás fogalom helyett itt az együttműködés fogalom alkalmazása releváns, illetve az ott értelmezett szorgalom fogalma helyett itt a bevonódás fogalom alkalmazása releváns.

Mind az együttműködési képesség/készség alakulását, mind a bevonódás képességének/készségének az alakulására folyamatosan komoly figyelmet fordítunk, s az ezekhez a fogalmakhoz rendelhető kompetenciákon keresztül tanúsítjuk is azok változásait.

11.2. Nem teljesítés következményei

Az iskola komolyan veszi, hogy diákjaival szerződéses kapcsolatban áll, azaz két fél megállapodásáról van szó, melyben egyik sincs hatalmi helyzetben a másikkal szemben. A szerződés bizonyos pontjai nem teljesítése természetesen következményekkel járnak. E következmények érdemben nem befolyásolják a szerződő felek kapcsolatát. Az esetleges nézeteltérések, konfliktusok feloldása érdekében a szerződő felek u.n. konszenzus-alapú konfliktuskezelési technikák alkalmazásában állapodnak meg. Ilyen a resztorativitás.

11.3. Ismeretátadás módjai

A NAT illetve a központi kerettantervekben foglalt tudástartalmak figyelembevételével kidolgozott helyi tanterv a tananyag elsajátítását háromféle módon tervezi:

I. órarend szerinti formális illetve nem-formális foglalkozásokon

II. projektek keretében nem-formális foglalkozásokon (tervezett projektek, laborgyakorlatok, kirándulások, erdei iskola, tematikus napok, stb.)

III. informális helyzetekben.

Mind a három esetben meghatározó módon építünk a diákok kezdeményezőkézségeire, érdeklődési körükre, érintettségükre, bevonódásukra.

11.2. Az otthoni felkészülés elvei

Az iskola különböző csoportjai különböző mértékű egyéni felkészülési erőfeszítéseket feltételeznek – t.i. éppen a különböző adottságú, problematikájú diákok számára hoztuk azokat létre.

Az egyik fő célja az iskolának: az önálló tanulás, ismeretsajátítás, kompetenciafejlesztés elősegítése. Ehhez az egyik eszköz: az otthoni (értsd: közvetlen tanári segítség nélküli) felkészülés, munka.

Azaz az otthoni felkészülés sem nem öncél, sem nem pusztán a tanórán előírt ismeretek megtanulása – hanem egy lehetőség az önálló ismeretsajátítás és –alkalmazás eléréséhez. Ebből fakadóan az otthoni felkészülést is differenciáltan alkalmazzuk.

12. Egészségnevelési program

Az u.n. mentálhigiénés jellegű foglalkozások témahetek, keretében valósul meg az egészségnevelési program. Diákjaink jellemző helyzetéhez, adottságaihoz illeszkedően az életvezetési problémák állnak a középpontban, közöttük is kiemelten a függőségek, szomatikus megbetegedések. A program keretében a jellemzően alkalmazott ismeretátadási módszer az u.n. csoportos feldolgozás. Az egészségnevelésnek nagy jelentősége van a személyes segítői valamint a diákokkal folytatott személyes munkában. Az egészségnevelés keretében többek között az alábbi feladatok kerülnek ellátásra a diákok egyéni fejlesztési programjaiba beépülnek, a számukra fontos egészséggel kapcsolatos teendők is a diákok személyes segítői folyamatosan figyelemmel kísérik az egyéni fejlesztési programok megvalósulását – ennek keretében a személyes egészségneveléssel kapcsolatos program

teljesülését is, s ha kell, kezdeményezik a változtatást. Kiemelt figyelmet fordítunk a szervenvedélybetegségekkel kapcsolatos program keretében diákok életmódjára (pl. partizás, étkezés, szerhasználat, gyógyszerek, alvási szokások, szexualitás stb.), annak az egészséggel kapcsolatos vonatkozásaira. szintén kiemelt figyelem irányul a diákok szexuális életével kapcsolatos egészségügyi vonatkozások figyelemmel kísérésére – alapvetően a személyes segítőszemélyes segített kapcsolat kínál erre lehetőséget

12.1. Elsősegély-nyújtási alapismeretek

Az u.n. mentálhigiénés jellegű foglalkozások valamint a témahetek, keretében megvalósuló egészségnevelési program keretében találkoznak diákjaink az elsősegélynyújtást igénylő helyzetekkel is, a kapcsolódó ismeretekkel is.

A személyes segítés intézménye élményszerűen teszi lehetővé a személyes segítőknak, hogy segítettjeinek az elsősegély-nyújtás fogalomkörébe tartozó ismereteket is átadják, mivel beszélgetéseiknek rendszeres témája a testi/lelki egészség állapota, annak karbantartása.

A nem-formális és/vagy informális tanulási helyzetek szinte menetrendszerűen „hozzák” az elsősegély-nyújtást igénylő helyzeteket.

12.2. Mindennapos testnevelés programja

Az iskola az alábbiak szerint biztosítja a mindennapi testedzés lehetőségét:

Az iskola sportudvara (röplabda pálya, kispályás focipálya, ping-pong asztal, kondi terem) a diákok rendelkezésére áll minden nap – felügyelet mellett.

Az u.n. közösségi terem tánc, aerobik, gimnasztika stb. jellegű tevékenységek számára szintén a hét minden napján a diákok rendelkezésére áll – felügyelet biztosítása mellett.

13. Fogyasztóvédelmi program

Az iskola a fogyasztóvédelmi ismeretekkel kapcsolatos követelményeinek az alábbi módokon tesz eleget

- A fogyasztóvédelmi ismeretek a szakmai tartalmú foglalkozások keretében kerülnek átadásra.
- Az iskola egészét átható u.n. projekt-oktatás keretében definiált projekteknél minden esetben jelen vannak a projektben érvényesítendő (tudatosítandó) ismeretek között a kapcsolatos fogyasztóvédelmi ismeretek.
- A projektek értékelése során is hangsúlyosan jelen van az a szempont, hogy az adott projektben részt vevő diákok milyen mértékben sajátították el a kapcsolatos fogyasztóvédelmi ismereteket.

14. Környezetnevelési program

A Szakképzési HÍD küldetésnyilatkozatából következik, hogy a környezettudatos magatartás elengedhetetlen eleme az egyéni karrierutak tervezésének, építésének. A környezetnevelési programunk középpontjában sokkal inkább a társadalmi/gazdasági környezet áll, míg a tárgyi környezettel csak, mint azok következményével foglalkozunk.

A sikeres karrierút csak akkor lehetséges, ha az egyén képes összefüggéseiben is felismerni környezetét, ahhoz igazítani saját aktivitását.

15. Közlekedésre nevelés program

Az iskola a közlekedési ismeretekkel kapcsolatos követelményeknek az alábbi módokon tesz eleget

A közlekedési ismeretek a szakmai tartalmú foglalkozások keretében kerülnek átadásra.

Az iskola egészét átható u.n. projekt-oktatás keretében definiált projekteknél minden esetben jelen vannak a projektben érvényesítendő (tudatosítandó) ismeretek között a kapcsolatos közlekedési ismeretek.

A projektek értékelése során is hangsúlyosan jelen van az a szempont, hogy az adott projektben részt vevő diákok milyen mértékben sajátították el kapcsolatos közlekedési ismereteket.

16. Társadalmi bűnmegelőzés, áldozattá válás megelőzése és az erőszakmentes konfliktuskezelő technikák alkalmazásával kapcsolatos program

Az iskola a társadalmi bűnmegelőzés, áldozattá válás megelőzése valamint az erőszakmentes konfliktuskezelő technikák alkalmazása témakörökben az alábbi programot valósítja meg.

Jelen pedagógiai program több pontján került már említésre az iskola működését teljes mértékben átható u.n. resztoratív szemlélet, valamint a resztoratív technikák alkalmazása az iskolapolgárok – úgy a diákok, mint a munkatársak - mindennapi kapcsolataiban. A resztoratív szemlélet a harmonikus együttélés megteremtését és folyamatos fenntartását célozza. Az aktivitások széles spektrumot ölelnek fel az egyszerű én-közlésektől kezdve a formális konfliktuskezelő eljárásokig.

Az iskola több csoportjában szeretnénk működtetni u.n. kortárs-segítő csoport – a resztoratív szemlélet jegyében.

Az órarend szerinti foglalkozásokon éppúgy jelen vannak a resztoratív technikák bizonyos elemei, mint a munkatársak u.n. stábjaiban, műhelyfoglalkozásain.

Az iskola stratégiai céljai között kiemelten szerepel a resztoratív szemléletmód és a resztoratív technikák alkalmazásának folyamatos fejlesztése, eredményességének növelése.

17. Osztályaink, csoportjaink

Osztályaink nappali képzésben

21 543 01 Asztalos ipari szerelő

21 811 01 Konyhai kisegítő

21 541 02 Sütőipari és gyorspékségi munkás

31 541 15 Falusi vendéglátó

21 582 01 Szobafestő

31 341 05 Élelmiszer-, vegyi áru eladó

17.1.A Szakképzési Hídprogram óraszámai

Szakképzési HÍD óraterv rövidebb képzési idejű rész-szakképesítés oktatásához:

	H/2/1. évfolyam heti óraszám (36 hét)	öf. gyak. 3 hét	H/2/2. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret	24		17
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	7,5	105	14,5
Összesen	31,5	105	31,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	3	-	2
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	0,5	-	1,5
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	heti 35	-	heti 35

(A rész-szakképesítés oktatására fordítható idő összesen 953 óra nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabad sávval együtt.)

Szakképzési HÍD . óraterv hosszabb képzési idejű rész-szakképesítés oktatásához:

	H/2/1. évfolyam heti óraszám (36 hét)	öf. gyak. 3 hét	H/2/2. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret	16,5		10
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	15	105	21,5
Összesen	31,5	105	31,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	2,5	-	1
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	1	-	2,5
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	heti 35	-	heti 35

(A rész-szakképesítés oktatására fordítható idő összesen: 1521 óra nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabad sávval együtt)

A részsakképesítés óraterve nappali rendszerű oktatásra

A képzés heti és éves szakmai óraszámai rövidebb képzési idejű részsakképesítés oktatásához:

	SZH/1 évfolyam heti óraszám	SZH/1 évfolyam éves óraszám (36 héttel)	SZH/2 évfolyam heti óraszám	SZH/2 évfolyam éves óraszám (35 héttel)
Közismeret	24	864	17	595
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	7,5	270+105	14,5	507,5
Összesen	31,5	1134	31,5	1102,5
8-10% szabad sáv	3	108	2	70

(közismereti rész)				
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	0,5	18	1,5	52,5
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	35	1260+105	35	1225

A részsakképesítés oktatására fordítható idő **953** óra (270+105+507,5+18+52,5) nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabadsávval együtt.

A Szakképzési HÍD program közismereti óraszámai (központi kerettanterv))

(Az alábbi táblázatban foglalt óraszámok a Szakképzési HÍD. program közismereti programjának az óraszámait tartalmazzák.)

Évfolyam/ Tantárgyak	SZH/2/1. heti 24 közismereti óra A 2 éves 1. év	HÍD/2/2. heti 17 közismereti óra A 2 éves 2. év	HÍD/2/1. heti 16,5 közismereti óra B 2 éves 1. év	HÍD/2/2. heti 10 közismereti óra B 2 éves 2. év	
Kommunikáció és anyanyelv	4	3	3	2	
Élő idegen nyelv (angol, francia)	4	3	3	2	
Matematika	4	3	3	2	
Társadalom és jelenkor-ismeret	3	2	1,5	1	
Természetismeret	3	2	1,5	1	
Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok	1	1	0,5	1	
Testnevelés és sport*	2	2	2	-	-
Osztályfőnöki	1	1	1	1	

(osztályközösség- építő program)					
Szabadon tervezhető órakeret:	2	-	1	-	
Összesen	24	17	16,5	10	

*A testnevelés és sport helyi tantervének elkészítéséhez a Szakképzési HÍD program alkalmazói is a középiskolák számára készült kerettantervet használhatják. A programot a rendelkezésre álló óraszámok figyelembe vételével kell megvalósítani.

A SZAKKÉPZÉSI HÍDPROGRAM KÖZISMERETI KERETTANTERV ÁLTALÁNOS ELVEI

A legfontosabb – és minden évfolyamra értendő – a *tanulói személyiség komplex fejlesztése*, amelynek középpontjában az iskola, a tanulás, a közösség elfogadása áll. Ezen belül a kiemelt célok és azok kapcsolódásai a NAT kiemelt fejlesztési területeihez az alábbi táblázatban olvashatók.

Az Osztályközösség-építés (OKÉ) programban fejlesztendő kompetenciák	A NAT fejlesztési területeinek, nevelési céljainak elemei
A) Kommunikációs kompetenciák	
<i>A kommunikációs készség fejlesztése, amely olyan társadalmi érintkezési forma, amely nélkülözhetetlen az iskolai és az osztályközösség életében való aktív részvételhez. A fejlesztés háttérében az a törekvés húzódhat meg, hogy a tanuló a közösség tagjaival pozitív és eredményes interakciókat folytasson, amely csökkentheti és tompíthatja az iskolai konfliktusok számát, az agresszivitás mértékét.</i>	Médiatudatosságra nevelés. Nemzeti és európai azonosságtudat – egyetemes kultúra.
Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, alkotása	
<i>Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása. Ennek a területnek a fejlesztése kiemelkedően fontos, hiszen közismert, hogy a tanulók egy része az általános iskolai tanulmányok befejezését követően sem rendelkezik az ún. kapunyitogató</i>	Médiatudatosságra nevelés. Nemzeti és európai azonosságtudat – egyetemes kultúra.

kompetenciákkal, azaz nem tud írni és olvasni megfelelő módon, így gyakorlatilag funkcionális analfabétának tekinthető. A megfelelő szintű beszéd(készség) hiánya lehetetlenné teszi a tanuló részvételét az osztályban történő, <i>tanórákhoz kötött</i> interakciós folyamatokban. Ennek a területnek egy másik komponense az olvasás, az írott szövegek megértése, és esetenként írott szövegek létrehozása, a szövegalkotás is. Az egyéni szintű fejlesztési programok tervezésének alapját éppen ezen kompetenciák hiányának regisztrálása képezi. A szaktárgyi szintű fejlesztési tervek számára e program kulcsfontosságú információkat nyújthat.	

B) Szociális kompetenciák	
A <i>szociális kompetenciák</i> fejlesztése egyrészt a tanuló közösségben elfoglalt helyéről, az ott betöltött szerepéről szól, arról, hogy a program mit tehet a tanulói ön- és énkép pozitív irányú fejlesztésében. A fejlesztés két irányban indulhat, egyrészt erősítheti a tanulónak önmagáról mint <i>tanulóról alkotott önképét</i>, ezen keresztül befolyásolhatja az iskolai (és az iskolán kívüli) tanulásról vallott elképzeléseit; másrészt módosíthatja a tanuló a <i>közösségi emberről mint a közösség aktív tagjáról vallott nézeteit, elképzeléseit is.</i>	Erkölcsei nevelés, szolidaritás. Testi és lelki egészség. Aktív állampolgárságra, demokráciára, honvédelemre nevelés. Fenntarthatóságra – környezettudatosságra nevelés. Önismeret, társas kapcsolati kultúra. A hátránnyal élők segítése, önkéntesség elvének elfogadása.
C) Tanulással összefüggő kompetenciák	
A <i>tanulással kapcsolatos</i> kompetenciák részben a konkrét iskolai tanuláshoz kapcsolható és ott nélkülözhetetlen tényezők fejlesztésére helyezik a hangsúlyt (pl. a tanuláshoz szükséges források keresése és használata /könyvtár, internet), illetve különféle tanulási módszerek elsajátítására. Ezen a területen a különféle műveltségterületek szoros együttműködését kell megvalósítani. Másrészt fontos annak a felismertetése is, hogy a <i>folyamatos tanulás a modern világban az egyik legfontosabb és nem megkerülhető társadalmi integrációs tényező, amelynek elmaradása dezintegrálódást, elszegényedést, kirekesztettséget eredményezhet.</i>	A tanulás tanítása. Önismeret, társas kapcsolati kultúra.
D) Alapvető életpálya- és karrierépítési, valamint a munkavégzéshez kapcsolható kompetenciák	
Az <i>életpálya- és karrierépítéshez</i> szükséges kompetenciák fejlesztése elsősorban az iskolai éveket követő időszak folyamatainak megértését és azok tervezését segítheti elő (munka és magánélet, döntéshozatal az életút meghatározó pontjain stb.). Ennek első állomását azonban a jelen képezi, azok az iskolai évek, ahol a tanulók a választott szakma alapjait elsajátíthatják. Ennél az elemnél különösen fontos a közismereti és szakmai tárgyakat tanítók együttműködése,	Pályaorientáció, munkára nevelés. Gazdasági nevelés (munkaerő-piaci ismeretek) Családi életre nevelés (egészséges életmód, egészségtudatosság) Önismeret, társas kapcsolati kultúra (munkahelyi beilleszkedés)

mert nem kerülhető meg a fejlesztés során az, hogy a tanulók már az iskolai évek alatt a munkavégzéshez szükséges kompetenciákkal is megismerkedjenek. Ehhez – mint az eltérő területeken zajló „diákmunkához” – nyújthat jelentős támogatást a köz- és szakismereti, valamint a szakmatanuláshoz kapcsolódó gyakorlati tantárgyak együttese.	

Az egyes kompetenciaterületek fejlesztése a tantárgyak és a tananyag sajátos elrendezése következtében minden évfolyamon elvégzendő feladat. Ennek indoklásához bemutatjuk azt, hogy a közismereti program tartalmi elemei hogyan kapcsolódnak össze a szakiskolai programban. Az ábra egyrészt az osztályfőnöki programelem integráló szerepét hangsúlyozza, másrészt pedig a hozzá kapcsolódó komplex tantárgyak rendszerét mutatja be. Ez utóbbiak esetében a komplexitást a hagyományos tantárgyak tartalmi elemeinek integrációja jelenti, amely biztosítja, hogy az alacsony óraszám mellett is a legfontosabb, a korszerű általános műveltség szempontjából nélkülözhetetlen tartalmak megjelenhessenek a programban.

A-B variáció

Célok, feladatok

Az EU 2020 szerinti irányelveknek megfelelően a korai iskolaelhagyás arányát sikeresen mérsékelő oktatási formaként jelenik meg a közoktatásban a Hídprogramok szerinti képzés.

A Szakképzési Hídprogramban a szakképző intézmények a lemorzsolódott vagy az iskolai kudarcok miatt lassabban haladó, de tanköteles korú vagy idősebb - általános iskolai végzettség nélküli - fiatalokat képeznek. Elsődleges cél a későbbi foglalkoztathatóság érdekében a szakképzésbe történő bekapcsolódás biztosítása, de legalább a munkavállalásra felkészítés a rész- szakképesítés megszerzésének lehetőségének biztosításával.

A Szakképzési Hídprogramban a képzés különös hangsúlyt helyez arra, hogy a tanítási-tanulási folyamat megalapozza és továbbfejlessze a tanulók képességeit, motivációit az egész életen át tartó tanuláshoz; és ennek megfelelően az egész tanítási-tanulási folyamatot a szakmatanuláshoz nélkülözhetetlen kompetenciák fejlesztésének szolgálatába állítsa. Emellett a közismereti program törekszik a NAT-ban megfogalmazott célok lehetőség szerinti teljesítésre.

A Szakképzési Hídprogram további célja, hogy az integrált vagy hagyományos tartalmakat hordozó műveltségterületek segítségével érvényesítse a közismereti és szakmai tananyagok interdiszciplináris és problémaközpontú szemléletét és szervezését; valamint a tartalmak feldolgozását.

Az egyes műveltségterületek témakörei, témái a valóság problémáit és az azok felismeréséhez, megértéséhez, kezeléséhez szükséges tudásokat, képességeket is a mindennapi élet kontextusába helyezik, kiemelve ezzel a társadalmilag releváns, alkalmazható tudás fontosságát.

Fejlesztési területek - nevelési célok

Az erkölcsi nevelés

A tanulóban kialakul a kötelességtudat, érti egyéni és közösségi (társadalmi) felelősségének jelentőségét. Felismeri, hogy az egyes törvények és társadalmi egyezségek általában azért érvényesek, mert saját magunk által választott etikai elvek követésén alapszanak. Megérti és belátja a normakövetés társadalmi jelentőségét és a normaszegés következményeit. Ismeri közösségi egyezségeket és normákat, képes egy-egy közösség etikai elveinek felismerésére és a különböző kultúrák etikai elveinek összevetésére. Képes bizonyos értékkonfliktusok felismerésére, ismer eseteket, példákat ezek kezelésére.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Megnevez és felismer magyar történelmi személyiségeket, feltalálókat, tudósokat, művészeket, sportolókat, tudatosul benne munkásságuk jelentősége. Tisztában van nemzeti ünnepeink jelentőségével, hagyományaival. Ismeri lakóhelye és iskolája környékének természeti és kulturális örökségét. Ismeri a nemzeti kultúrák jelentőségét, tiszteli a különböző népek és kultúrák hagyományait.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló érti az egyén felelősségét a közösség fenntartásában és a normakövetésben. Ismeri alapvető állampolgári jogait és kötelességeit. Ismeri a normaszegések társadalmi jelentőségét, belátja az antidemokratikus eljárások, a korrupció és a hatalmi visszaélések veszélyét.

Gyakorolja jogait és kötelességeit környezetében, ismeri és tiszteli szűkebb közösségei tagjait, törekszik a helyi közösségekkel való jó együttműködésre.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

A tanulóban tudatosul, hogy számos olyan mindennapi élethelyzet van, ahol az ember személyisége alapvető befolyással bír céljai elérésére, a társas kapcsolatai alakítására, feladatai elvégzésére. Tisztában van a társas kapcsolatok építésének lényegével, és az emberi együttműködés lehetőségeivel. Tud különbséget tenni az ideális és a reális énkép között, és tisztában van azzal, hogyan befolyásolhatja a társas környezet az önmagukról alkotott képet. Felismeri a normakövetés szerepét, fontosságát.

A családi életre nevelés

A tanuló jártas a munkaeszközök célszerű, gazdaságos használatában, kialakítja egyéni, eredményes munkamódszereit. Megismeri a háztartásban, közvetlen környezetében alkalmazott, felhasznált anyagokat (különös tekintettel az egészségkárosító anyagokra). Képes önálló életvitelét, önmaga ellátását megszervezni. Képes szükségletei tudatos rendszerezésére, rangsorolására, megismeri a takarékoság, takarékoskodás alapvető technikáit. Készül az örömteli, felelősségteljes párkapcsolatra, a családi életre. Ismeri a családtervezési módszerek alkalmazásának módját, ezek előnyeit és kockázatait, tud ezzel kapcsolatban információkat keresni és azokat döntéseiben felhasználni. Tud információkat szerezni a szexuális problémákkal kapcsolatban, ugyanakkor képes felismerni egyes információforrások veszélyeit. Tudja, hová fordulhat krízishelyzetekben. Képes tájékozódni a gyermekszülést és az örökbefogadást érintő kérdésekről. Érti a családnak a társadalomban betöltött szerepét. Érti a családtagok felelősségét a család egységének megtartásában, belátja a szerepek és feladatok megosztásának módjait, jelentőségét. A tanuló értelmezi a szülői és gyermeki felelősség fogalmát, tiszteli a különböző generációk tagjait.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló tudja, hogy környezetünk is hatással van testi és lelki egészségünkre, ezért igényévé válik környezetének tisztán tartása, szépítése és a személyes higiéné. Tájékozott az e témakörben meglévő elemi lakossági szolgáltatásokról, azok használatáról. Ismeri a kultúra szerepét a lelki egészség megőrzésében. Tudatában van annak, hogy életvitelét számos minta alapján, saját döntéseinek sorozataként alakítja ki, és hogy ez a folyamat hatással van testi és lelki egészségére. Ismeri az egészségre káros, szenvedélybetegségek kialakulásához vezető élvezeti szerek használatának kockázatait, tudatosan tartózkodik ezektől. Ismeri a rizikófaktor fogalmát, képes értelmezni erre vonatkozó információkat. Tudja, milyen szakemberek segítenek testi és lelki egészségünk megőrzésében és helyreállításában. Tud a gyász szakaszairól és az ilyenkor alkalmazható segítő technikákról, ismeri a hospice-szolgáltatás fogalmát. Képes értelmezni a gyógyszerekhez tartozó betegtájékoztatót. Ismeri az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés módját, képes tájékozódni a betegjogokról és az orvosválasztás lehetőségeiről. Tisztában van a védőoltások szerepével, tud példákat sorolni védőoltásokra.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A tanuló felismeri, ha szűkebb vagy tágabb környezetében egyes emberek vagy csoportok segítségre szorulnak. Az adott helyzethez és lehetőségeihez mérten kötelességének érzi a segítségnyújtást, és próbálja ebbe társait is bevonni. Egyes helyzetekben képes felelősséget vállalni másokért (társaiért, a környezetében élő rászorultakért), és vállalásaiért helyt is áll. Felismeri, hogy a beteg, sérült, fogyatékkal élő embereken egyes helyzetekben kötelessége segíteni. Tisztában van az önkéntesség értékével, jelentőségével, formáival.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló érti a fenntartható fejlődés jelentőségét. Belátja, hogyan vezetett az emberiség tevékenysége környezeti problémák kialakulásához, érti ezek kockázatát, és látja ezzel kapcsolatos felelősségét. Ismer egyes globális problémák és a lokális cselekvések, valamint az egyéni életvitel közötti összefüggéseket. A tanulóban felelősség ébred abban, hogy saját életvitelével legyen tekintettel a fenntarthatóság kritériumaira. Képes a fenntarthatósággal kapcsolatban információkat keresni és értelmezni. Érti a nemzetközi összefogás jelentőségét a fenntarthatósággal kapcsolatban.

Pályaorientáció

A tanuló tisztában van azzal, milyen személyes tulajdonságokkal, ismeretekkel, gyakorlatokkal és képességekkel rendelkezik. Érti, hogy ezek közül melyek piacképesek, és melyek állnak kapcsolatban az általa kitűzött céllal, illetve, hogy a munkáltató érdeklődését melyek keltik fel igazán. Megfelelő ismeretekkel rendelkezik tervezett szakmájával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről. Rendelkezik ismeretekkel, és tapasztalatot szerez a felkészült álláskereséshez. Képes önéletrajzot készíteni, vagyis képes írásban összegezni céljait, képességeit, végzettségét, felkészültségét és mindazt, amit az alkalmazónak egy konkrét állással kapcsolatban nyújtani tud.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló törekszik arra, hogy a fejlődési, megélhetési, biztonsági, önérvényesítési, társas szükségleteit minél magasabb szinten, tartalmasabb életvitelben elégítse ki. Érzékeli az anyagi és a kapcsolati tőke értékét és szerepét a társadalomban. Képes információkat keresni és értelmezni különböző egyéni pénzügyi döntésekkel (pl. befektetések, hitelek) kapcsolatban. Kellő ismerettel rendelkezik ahhoz, hogy számlát nyisson, és azt használja.

Médiatudatosságra nevelés

A tanuló tudatosan választ a tanulását, művelődését és szórakozását segítő médiumok között. Képes a média által alkalmazott figyelemfelkeltő eszközöket, képi és hangzó kifejező-eszközöket értelmezni, médiatartalmakat használni, megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik a nem kívánatos tartalmak elhárítására.

A tanulás tanítása

A tanuló megismer olyan alapvető tanulást segítő technikákat, amelyek segítségével hatékonyabbá teszi az önálló felkészülését, pl. a tanuláshoz szükséges külső (rend, fény, csend) és belső (munkakedv, jutalom, kíváncsiság, elérendő cél) feltételeket. Tud a tanult témák kapcsán tájékozódni a könyvtárban (pl. egyszerűbb kézikönyvekben) és a világhálón. Ismer tudásmegosztó és tudásépítő platformokat. Képes gondolatait, megállapításait kifejezni, nyelvileg szabatosan indokolni. Megismeri saját tanulási stílusát, ezzel hatékonyabb információfeldolgozásra képes, tudatában van, mely területeket kell fejlesztenie. Elegendő önismerettel, önértékeléssel, önbizalommal rendelkezik ahhoz, hogy megfelelő teljesítményt nyújtson, de tisztában van vele, hogy ehhez megfelelő fizikai állapotban kell lennie. Ismer olyan módszereket, amelyekkel ezt megteremtheti.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló hétköznapi kommunikációs helyzetekben alkalmazza a különféle beszédműfajok kommunikációs technikáit. Beszélgetés, vita során képes mások álláspontjának értelmezésére, saját véleménye megosztására, megvédésére vagy korrekciójára. Önállóan olvas és megért nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő szövegeket.

Képes *elemi szintű szövegalkotásra* a társadalmi (közösségi) élet legfontosabb területein a papíralapú és az elektronikus műfajokban. Törekszik a normakövető helyesíráásra. Képes egyes nem verbális természetű információk verbális leírására, értelmezésére.

Idegen nyelvi kommunikáció

Megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Képes egyszerű interakcióra, ha a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész.

Matematikai kompetencia

A tanuló képes matematikai problémák megoldása során és mindennapi helyzetekben egyszerű modellek alkotására, illetve használatára. Felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat, és törekszik ezek pontos megfogalmazására. Gyakorlott a mindennapi életben is használt mennyiségek becslésében, a mennyiségek összehasonlításában. Képes következtetésre épülő problémamegoldás során egyszerű algoritmusok kialakítására, követésére.

Természettudományos és technikai kompetencia

A tanuló ismereteinek segítségével, a megfelelő módszerek felhasználásával képes leírni és magyarázni a természet egyszerűbb jelenségeit és folyamatait. A technikai fejlődés fontosságának felismerése mellett belátja az alkalmazott technikák és technológiák előnyeit, korlátait és kockázatait. Belátja a fenntarthatóságot középpontba állító környezeti szemlélet fontosságát, képes és akar cselekedni ennek megvalósulása érdekében.

Digitális kompetencia

A tanuló képes a számítógép nyújtotta lehetőségek önálló alkalmazására a tanulásban és a mindennapi életben. A tanulóban kialakul az IKT alkalmazásához kapcsolódó helyes magatartás, elfogadja a kommunikáció és az információ-felhasználás etikai elveit. Felismeri az IKT interaktív használatához kapcsolódó veszélyeket, tudatosan törekszik ezek mérséklésére.

Szociális és állampolgári kompetencia

A tanuló nyitott más kultúrák, más népek hagyományainak, szokásainak megismerésére, megérti és elfogadja a kulturális sokszínűséget. Ismeri és helyesen használja az állampolgársághoz kapcsolódó alapvető fogalmakat. Képes együttműködni a társaival az iskolai és az iskolán kívüli életben egyaránt, vállal feladatokat különböző, általa választott közösségekben. Képes társai számára segítséget nyújtani ismert élethelyzetekhez kapcsolódó problémák megoldásában. Megérti és elfogadja, hogy a közösség tagjai felelősek egymásért, ennek figyelmen kívül hagyása pedig akár súlyos következményekkel is járhat. Képes megfogalmazni véleményét a közösséget érintő kérdésekben, meghallgatja és képes elfogadni mások érvelését.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A tanuló képes csoportos munkavégzésben részt venni, továbbá a közös feladatok, az iskolai élethez kapcsolódó problémák megoldása során a munka megtervezésére. Képes együttműködni társaival, igényli és képes a feladatmegoldást segítő információk megosztására. Vannak elképzelései az egyén társadalmi gazdasági feladataival, boldogulásával kapcsolatban. Nyitott a gazdaság működéséhez, az egyén gazdasági szerepéhez (pl. vállalkozás) kapcsolódó témák iránt, egyre reálisabb elképzelései vannak saját jövőjét illetően

Eszztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

A tanuló felismeri, hogy a művészetek érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élmények, a tapasztalatszerzés forrásai. Nyitott műalkotások befogadására.

A hatékony, önálló tanulás

A tanuló rendelkezik a hatékony tanuláshoz szükséges alapvető készségekkel, azaz tud írni, olvasni, számolni, továbbá nem idegenek számára az IKT-eszközök. A tanuló képes kitartóan tanulni, a figyelmét összpontosítani, törekszik arra, hogy saját tanulását megszervezze. A tanulás iránti attitűdje pozitív. Képes arra, hogy szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen.

Egységesség és differenciálás

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a felzárkóztatás és a tehetség gondozás, amelyeknek feladatai, hogy felismerjék a kiemelkedő közismereti vagy szakmai teljesítményre képes tanulókat, és ellenkezőleg, azokat, akik a jelzett területen támogatásra szorulnak. A program célja, hogy segítse őket a képességeiknek megfelelő szintű eredmények elérésében. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a közismereti és szakmai tárgyakat tanító pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakaszban megfelelő kihívások elé állítják őket.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal lehetőség szerint együtt történő - integrált - oktatásuk. Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra és a munkába állásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak - egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző - módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többletszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az Osztályközösség-építés (OKÉ) programban fejlesztendő kompetenciák	A NAT fejlesztési területeinek, nevelési céljainak elemei
A) Kommunikációs kompetenciák	
A kommunikációs készség fejlesztése, amely olyan társadalmi érintkezési forma, amely nélkülözhetetlen az iskolai és az osztályközösség életében való <i>aktív részvételhez</i> . A fejlesztés hátterében az a törekvés	Médiatudatosságra nevelés. Nemzeti és európai azonosságtudat - egyetemes kultúra.

húzódhat meg, hogy a tanuló a közösség tagjaival pozitív és eredményes interakciókat folytasson, amely csökkentheti és tompíthatja az iskolai konfliktusok számát, az agresszivitás mértékét.	
Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, alkotása	
<i>Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása. Ennek a területnek a fejlesztése kiemelkedően fontos, hiszen közismert, hogy a tanulók egy része az általános iskolai tanulmányok befejezését követően sem rendelkezik az ún. kapunyitogató kompetenciákkal, azaz nem tud írni és olvasni megfelelő módon, így gyakorlatilag funkcionális analfabétának tekinthető. A megfelelő szintű beszéd(készség) hiánya lehetetlenné teszi a tanuló részvételét az osztályban történő, tanórákhoz kötött interakciós folyamatokban. Ennek a területnek egy másik komponense az olvasás, az írott szövegek megértése, és esetenként írott szövegek létrehozása, a szövegalkotás is. Az egyéni szintű fejlesztési programok tervezésének alapját éppen ezen kompetenciák hiányának regisztrálása képezi. A szaktárgyi szintű fejlesztési tervek számára e program kulcsfontosságú információkat nyújthat.</i>	Médiatudatosságra nevelés. Nemzeti és európai azonosságtudat - egyetemes kultúra.
B) Szociális kompetenciák	
<i>A szociális kompetenciák fejlesztése egyrészt a tanuló közösségben elfoglalt helyéről, az ott betöltött szerepéről szól, arról, hogy a program mit tehet a tanuló ön- és énkép pozitív irányú fejlesztésében. A fejlesztés két irányban indulhat, egyrészt erősítheti a tanulónak önmagáról mint <i>tanulóról alkotott önképét</i>, ezen keresztül befolyásolhatja az iskolai (és az iskolán kívüli) tanulásról vallott elképzeléseit; másrészt módosíthatja a tanuló a <i>közösségi emberről mint a közösség aktív tagjáról vallott nézeteit, elképzeléseit is.</i></i>	Erkölcsi nevelés, szolidaritás. Testi és lelki egészség. Aktív állampolgárságra, demokráciára, honvédelemre nevelés. Fenntarthatóságra - környezettudatosságra nevelés. Önismeret, társas kapcsolati kultúra. A hátránnyal élők segítése, önkéntesség elvének elfogadása.
C) Tanulással összefüggő kompetenciák	
<i>A tanulással kapcsolatos kompetenciák részben a konkrét iskolai tanuláshoz kapcsolható és ott nélkülözhetetlen tényezők fejlesztésére helyezik a hangsúlyt (pl. a tanuláshoz szükséges források keresése és használata /könyvtár, internet), illetve különféle tanulási módszerek elsajátítására. Ezen a területen a különféle műveltségterületek szoros együttműködését kell megvalósítani. Másrészt fontos annak a felismertetése is, hogy a <i> folyamatos tanulás a modern világban az egyik legfontosabb és nem megkerülhető társadalmi integrációs tényező, amelynek elmaradása dezintegrálódást, elszegényedést, kirekesztettséget eredményezhet.</i></i>	A tanulás tanítása. Önismeret, társas kapcsolati kultúra.
D) Alapvető életpálya- és karrierépítési, valamint a munkavégzéshez kapcsolható kompetenciák	
<i>Az életpálya- és karrierépítéshez szükséges kompetenciák fejlesztése elsősorban az iskolai éveket követő időszak folyamatainak megértését és azok tervezését segítheti elő (munka és magánélet, döntéshozatal az életút meghatározó pontjain stb.). Ennek első állomását azonban a jelen képezi, azok az iskolai évek, ahol a tanulók a választott szakma alapjait elsajátíthatják. Ennél az elemnél különösen</i>	Pályaorientáció, munkára nevelés. Gazdasági nevelés (munkaerő-piaci ismeretek) Családi életre nevelés (egészséges életmód, egészség tudatosság) Önismeret, társas kapcsolati kultúra (munkahelyi beilleszkedés)

fontos a közismereti és szakmai tárgyakat tanítók együttműködése, mert nem kerülhető meg a fejlesztés során az, hogy a tanulók már az iskolai évek alatt a munkavégzéshez szükséges kompetenciákkal is megismerkedjenek. Ehhez - mint az eltérő területeken zajló „diák munkához” - nyújthat jelentős támogatást a köz- és szakismereti, valamint a szakmatanuláshoz kapcsolódó gyakorlati tantárgyak együttese.	

Az egyes kompetenciaterületek fejlesztése a tantárgyak és a tananyag sajátos elrendezése következtében minden évfolyamon elvégzendő feladat. Ennek indoklásához bemutatjuk azt, hogy a közismereti program tartalmi elemei hogyan kapcsolódnak össze a szakiskolai programban. Az ábra egyrészt az osztályfőnöki programelem integráló szerepét hangsúlyozza, másrészt pedig a hozzá kapcsolódó komplex tantárgyak rendszerét mutatja be. Ez utóbbiak esetében a komplexitást a hagyományos tantárgyak tartalmi elemeinek integrációja jelenti, amely biztosítja, hogy az alacsony óraszám mellett is a legfontosabb, a korszerű általános műveltség szempontjából nélkülözhetetlen tartalmak megjelenhessenek a programban.

A Szakképzési Hídprogram közismereti óraszámjai felnőttoktatás esetén

(Az alábbi táblázatban foglalt óraszámok a Szakképzési Hídprogram közismereti programjának az óraszámait tartalmazzák az A és B variációk számára.)

Nappali munkaterv szerint

Évfolyam/ Tantárgyak	SZH/1. heti 24 közismereti óra A 2 éves 1. év	SZH/2. heti 17 közismereti óra A 2 éves 2. év	SZH/1. heti 16,5 közismereti óra B 2 éves 1. év	SZH/2. heti 10 közismereti óra B 2 éves 2. év
Kommunikáció és anyanyelv	4	3	3	2
Élő idegen nyelv (angol)	4	3	3	2
Matematika	4	3	3	2
Társadalom és jelenkor-ismeret	3	2	1,5	1
Természetismeret	3	2	1,5	1
Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok	1	1	0,5	1
Testnevelés és sport*	2	2	2	-
Osztályfőnöki (osztályközösség-építő program)	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret: pl. informatika	2	-	1	-
Összesen	24	17	16,5	10

Esti munkarend szerint

Évfolyam/ Tantárgyak	SZH/1. heti 12 közismereti óra	SZH/2. heti 8 közismereti óra	SZH/1. heti 8 közismereti óra	SZH/2. heti 5 közismereti óra

	A 2 éves 1. év	A 2 éves 2. év	B 2 éves 1. év	B 2 éves 2. év
Kommunikáció és anyanyelv	2	1	1	1
Élő idegen nyelv (angol)	3	2	2	2
Matematika	2	1	1	1
Társadalom és jelenkor-ismeret	1	1	1	1
Természetismeret	1	1	1	1
Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok	-	1	-	1
Testnevelés és sport*	-	-	-	-
Osztályfőnöki (osztályközösség-építő program)	1	1	1	
Szabadon tervezhető órakeret: pl. informatika	2	-	-	1
Összesen	12	8	8	8
Összesen	6,5	6,5	5	7

18. EFOP-3.1.9.-16 Iskolapad újratöltve

Iskolánk 2017. 03. 22.-én pályázatot nyújtott be az EFOP-3.1.9.-16 Iskolapad újratöltve címmel. A pályázatban a következőket vállaltuk:

18.1. A program célja és feladata

Különbéféle kutatási programok eredményei arra hívták fel a figyelmet, hogy az iskolai lemorzsolódás az idő előtti iskola elhagyás egyéni és társadalmi kockázatot jelent. Az alacsony iskolai végzettség, de a szociálisan hátrányos és a sajátos nevelési igényű, a fogyatékkal élők esélyei a kudarcokat követően tovább csökkennek, számukra az átlagosnál kevesebb lehetőség nyílik az utólagos korrekcióra, a második esély kihasználására. A gyorsuló technikai fejlődés, a tudásalapú gazdaság és társadalom, a globalizáció és az ezekkel együtt járó társadalmi, gazdasági változások komoly hatást gyakorolnak az egyéni lehetőségekre és életutakra. A jelenlegi gazdasági és társadalmi környezet, a viszonylag

nagyarányú munkanélküliség ténye nem kedvez a perspektívanyújtás szempontjából a korai iskolaelhagyók, lemorzsolódottak számára. A helyzet megváltoztatásához intézményünk minden lehetőséget megragad, hogy bővítse azokat a programokat, amelyek növelik az e csoportokba tartozók képzettségi szintjét, társadalmi elfogadottságuknak és integrálásuknak az esélyeit.

A program tanulási, fejlődési lehetőséget (szakmát) kínál minőségi oktatás keretei között az oktatási rendszerből kiesett tanulók számára, hogy elérjék saját céljaikat, megfeleljenek a társadalmi igényeknek.

A program célja a tanköteles koron túli, (25 éves korig) középfokú oktatásból kimaradt, lemorzsolódott vagy azt elhagyó fiatalok, köztük roma fiatalok középfokú tanulmányokba való visszavezetése, a piacképes szakképzettség megszerzésének elősegítése. A képzés célja, hogy a célcsoport a program lezárását követően olyan középfokú végzettséggel rendelkezzen, amely növeli a programban résztvevők munkaerőpiacra lépésének, foglalkoztatásának esélyeit.

A megyében feltérképeztük, hogy melyik szakmának van kereslete, aminek képzéséhez iskolánkban meg van a megfelelő infrastrukturális és humán erőforrás.

A felkínált szakmák: szakács, pék, szobafestő, asztalos.

Ehhez kapcsolódóan részcelok:

Végzettség nélkül lemorzsolódott fiatalok iskolarendszerű képzésbe történő visszavezetése, piacképes szakmát szerző fiatalok számának növelése, az újbóli lemorzsolódás megakadályozása, kommunikációs és a digitális kompetenciák fejlesztése.

19. A célcsoport

A programba bekerülő nem tanköteles fiatalok (25 éves korig) középfokon lemorzsolódott, illetve korai iskolaelhagyó fiatalok, akik különböző súlyosságú tanulási nehézségekkel, tanulási zavarokkal, tanulást akadályozó tényezőkkel, beilleszkedési, magatartási problémákkal küzdenek, magukkal hozzáik iskolai kudarcuk hatását, s mindemellett sokszor szociális problémákkal is meg kell küzdeniük. Számítani kell arra is, hogy szocio - kulturális hátterük nem optimális, családjukban-akár generációkra

visszamenőleg- nincs valódi munkavállalói minta, a szülők egyike, esetleg mindkettő hosszabb ideje munkanélküli, esélye sincs állást, munkát találni. Feltételezhető, hogy e fiataloknak gyenge a tanulási motivációjuk, negatív az iskolával, esetleg a munka világával kapcsolatos attitűdjük, hiányosak az alapkészségeik és a szakmatanuláshoz, munkavállaláshoz szükséges kompetenciáik is.

A programot megvalósító pedagógusok már az elmúlt projektek megvalósítása során bebizonyították, hogy rendelkeznek a heterogén tanuló- csoporttal való foglalkozáshoz szükséges kompetenciákkal, és készek e kompetenciák fejlesztésére:

- Elfogadják a sajátos nevelési igényű tanulókat. Törekednek arra, hogy megértsék egyediségüket és sokszínűségüket
- Jól felkészültek saját tantárgyukban. Képesek nem tantárgyakban gondolkodni, s látni a célok, a tartalom és a tanulásszervezés, valamint eredmények közötti összefüggéseket.
- *Ismerik és értik a személyre szabott nevelési szemléletmódot*, vagy törekednek megismerésére, elfogadására.
- Képesek a tanulók egyéni fejlődési igényeire építve a diákokat önálló, felelős fejlesztő tevékenységekre, tudás konstruálására ösztönözni.
- Ismerik, értik a különböző szervezési módok lehetőségeit és korlátait, nem azonosítják a személyre szabottságot az egyéni munkával.
- Képesek kooperatív tanulásszervezés ösztönzésére, irányítására. Törekednek a fejlesztő, támogató értékelés alkalmazására.
- Készek együttműködni tanártársaikkal, a munkájukat támogató szakemberekkel, az iskola/tanulócsoport szűkebb társadalmi környezetével.
- Reflektív pedagógusok, akik készek az önértékelésre, nyitott mások értékelő visszajelzésére, képesek a reflexiók alapján változtatni nézeteiken és gyakorlatukon.
- Pedagógiai kihívásként értelmezik a programban való részvételt. Érdeklődnek a pedagógus szakmában felmerülő új megközelítések, új módszerek iránt.

19.1. A program pedagógiai elvei, szemléletmódja

A program, tanulási, fejlődési lehetőséget kínál minőségi oktatás keretei között a fiatalok számára. *Kompetencia alapú fejlesztés történik, amelynek célja a szocializációs, a tanulási utak sajátos,*

komplex támogatása, hogy megalapozzák a tanulók tanulási sikereit és a cselekvőképes, saját életpályájukért felelős, eredményesen tenni tudó és akaró személyiséggé válást.

A programot alapvetően a tanulók egyéni szükségleteit, fejlődését figyelembevevő rugalmas tanulásszervezéssel állítjuk össze.

19.2. Személyre szabott pedagógia

A tanulás – tanítás megszervezésének legfontosabb alapelve az **egyéni szükségletekhez, fejlődési igényekhez való igazodás**. Ez alapvetően azt igényli, hogy a pedagógiai gyakorlat reális esélyt teremtsen az eltérő fejlesztési szükségletek kezelésére egyéni fejlődési utak biztosításával. Így a személyre szabottság érinti a tantervi kereteken belül a célokat (kompetenciákat) a tartalmakat, azok mélységét, mennyiségét, a tanítás, tanulás szervezési módjait, az oktatás módszereit, az értékelést, tehát a teljes tanulási környezetet.

20. TANULÁSSZERVEZÉS

20.1 Tanulócsoportok

32 beiskolázott fiatal 4 tanulócsoportban kezdi meg tanulmányait orientációs időszakban. A csoportok kialakítása a bemeneti diagnosztizáló időszakot követően kerülnek kialakításra, érdeklődési kör és képességeik alapján, feltehetőleg tantárgyanként különböző csoportok alakulnak ki. A tanulásszervezés módszerei közül a kooperatív technikák élveznek prioritást, hiszen ez az a módszer, ami különösen ennél a célcsoportnál a szociális kompetencia hiányát kompenzálja, ami nagyban hozzájárulhat a lemorzsolódás csökkentéséhez.

20.2 Átjárhatóság

A tanulásszervezés nem évfolyam- és osztálystruktúrában, hanem tanulócsoport-rendszerben működik. A bekerülés utáni első – négy hetes – projekthét ismerkedő és tudás-, képesség valamint érdeklődésfelmérő időszak lezárását követően az érintett fiatalok számára, őket bevonva tervezzük az egyéni haladási ütemtervét, azaz tanulmányi munkájukat és annak időütemezését. A fiatal, meglévő tudásszintjével – ami nagy valószínűséggel az egyes tantárgyakból és műveltségi területeken eltérő –, megkezdni tanulmányait. Az esetleges

hiányosságok kiderítése céljából célszerű az első vizsgaperiódusig a diáknak felzárkóztató kurzust biztosítani az egyes szaktárgyakból, tudás- és képességterületeken. A felzárkóztató időszak során az alapkészségek fejlesztése, a tantárgyi hiányosságok csökkentése a cél.

A csoportok optimális létszáma 6-10 fő. Minden fiatal esetében lehetőség szerint biztosítjuk, hogy folyamatosan a számára legmegfelelőbb tanulócsoportba kerüljön minden tantárgyból és a képességeinek megfelelő ütemben haladhasson tanulmányaiban. A folyamatosan – évente többször is – változtatható tanulócsoportok biztosítják ennek a megfelelő haladási ütemnek a fenntartását. A tanulócsoportok összetételét a tantárgyanként hozott vagy elért tudásszint, a tanulási képességek, a tantárgy iránti érdeklődés mértéke és minősége, valamint a fiatalok egymással való kapcsolatai, együttműködési szintje határozza meg. A cél, hogy a lehetőségekhez mérten mindig minden fiatal olyan tanulócsoport tagja legyen, mely számára a leghatékonyabb tanulási ütemet, tempót és módot biztosítja.

A szakma tanulás során azonos szakmacsoporton belül bármikor, a szakmák között csak az első két hónapban, mentori javaslatra, team döntés alapján biztosítjuk az átjárhatóságot.

20.3. Pedagógusok

A programban dolgozó pedagógusok kiválasztásánál fontos szempontként figyelünk, hogy elkötelezett, a vállalt fejlesztés iránt.

A diákok a tanárokkal és a többi együttműködővel **partneri viszonyt alakítunk** ki a hierarchikus tanár-diák, felnőtt-diák viszony helyett, ami a diákokban a felnőttek segítő, tanácsadó, ösztönző szerepét erősíti. A pedagógus itt kilép hagyományos központi szerepéből, s helyébe tanulóközpontú, toleráns, nyitott, támogató, ösztönző pedagógus lép. Az ilyen bánásmód hatására a diákban megerősödik az öntudat, érzi, hogy fontos, hogy tartozik valahová, hogy képes cselekedni, megoldani problémákat, hihet önmagában és tudja irányítani, szabályozni saját cselekedeteit. Közben a pedagógusok szabadsága is tágas marad, maguk dönthetnek abban, hogy milyen személyre szóló támogatást kell nyújtaniuk egy-egy tanítványuknak.

A diákok aktív, felelős résztvevői saját tanulásuknak, fejlődésüknek. Nem csak reagálnak, válaszolnak a tanulás során, de aktív és ösztönző tényezői is a különféle szituációknak. A

szükséges információk birtokában lehetőségük nyílik az önálló döntésekre: az értékelésre, önértékelésre, az oktatáshoz elengedhetetlen fejlődési/fejlesztési terv készítésében. A diák motiváltságát (és ez nem csak itt, hanem általában is igaz!) jobban felkelti a valós élethelyzetekhez és a személyes élményekhez kapcsolódó tanulás. Az aktív, cselekedtető tanulási eljárások, az egyéni, párban és csoportban végzett tanulás inspirálóbban is hat ezekre a fiatalokra a kiscsoportos oktatáson belül is. A tanulás során tudásukat saját maguk hozzák létre. Ők maguk értelmezik, magyarázzák a különféle jelenségeket, saját maguk konstruálják saját fejlődési igényeiket az előzetes tudásukat, tapasztalataikat és tanulási sajátosságaikat figyelembevevő tanulási helyzetekben. Ezért kiemelt szerepet kap a pedagógus szempontjából az előzetes tudás megismerésének a tanulás támogatásában.

20.3.1. Team munka

Szabályos segítő team rendeződik a tanuló köré, amelynek ő maga is cselekvő részese. A diák szempontjából a teamben való részvétel elsősorban azért fontos, mert abban azoknak a motivációs bázisoknak a feltérképezése és erősítése történik, melyek a diákoknál és szülőknél az együttműködés motorjai lehetnek. A rendszerszemléletű team munkával a mindennapi tevékenység részévé válik az innovatív szerveződés és problémakezelés. A team elsősorban olyan együttműködési forma, melynek tagja minden olyan személy, aki a tanuló szempontjából potenciálisan támogatóként lehet jelen. A pedagógusok, segítő pedagógusok, és a mentorok két szakmai teamet alkotnak, akik kétheti rendszerességgel (szükség esetén gyakrabban) tartanak megbeszéléseket. A megbeszélések témája: esetmegbeszélések, adminisztratív feladatok, sikerek és kudarcok megbeszélése, esetlegesen új koncepció felállítása, műhelymunkák, nem utolsósorban szupervíziós szerepet is betölt.

20.3.2. Tanulási környezet

Iskolánkban nagy gondot fordítunk a tanulási környezet kialakítására. Az elmúlt évek bizonyították, hogy a környezet erősen befolyásolja a tanulók érzelmi, társas és intellektuális fejlődését.

A tanulási környezet komplex megváltoztatásával segíti megtörni a diákok korábbi sikertelenségéhez kötődő iskolaképet, így az egy tanévnyi fejlesztő tevékenység eredményeként megerősödnek, és a továbbiakban megállják helyüket a középfokú képzés

vagy a munka világában. A program viszont csak akkor tudja elérni ezeket az eredményeket, ha

- a. Valóban teljes egészében és komplexen megváltozik a tanulási környezet (így a fizikai tér, a tanulás szervezeti keretei, tartalma, a tanulásszervezés módszerei és a korábbi pedagógiai szemlélet és gyakorlat);
- b. valamint a pedagógusok folyamatos professzionális szakmai támogatást kapnak ahhoz, hogy biztonsággal mozogjanak ebben az új tanulási környezetben és értően éljenek az új lehetőségekkel.

A fizikai környezetet esztétikussá, vonzóvá tesszük, ami:

- különböző tanulási módokra és munkaformákra alkalmas
- információszerzés különböző lehetőségeit biztosítja
- a társas együttlét lehetőségeit kínálja
- biztosítja a pihenést, lazítást

21. A szervezeti keretek

Megváltoztatásánál figyelünk a:

- csoportlétszám (6-10 fő)
- diákokkal foglalkozó pedagógus létszám
- nagyobb blokkok, nem 45 perces egységek
- napok ritmusa
- partnerek az iskolán belül és kívül

21.1.A tanulás tartalma⁵:

- kipróbált modulok, a fejlesztendő kompetenciák, tanulási, szociális, kommunikációs, alapvető munkavállalói, életpálya építés, valamint a munkavégzéssel kapcsolatos

---

⁵ Dobbantó program kerettanterv felhasználásával

- a modulok gazdag kínálatot biztosítanak az egyéni szükségletek szerint átalakíthatók
- nem utolsó sorban a pedagógust is kreativitásra ösztönöz

21.2.A tanulásszervezés módszerei:

- egyéni munka- önálló kutatás, önálló feladatvállalás
- páros, csoportos feladatok
- differenciálás
- kooperatív tanulásszervezés projekt munka
- Epochális rendszer – szorgalmi időszak és vizsgaidőszakok
- reflexió, önreflexió
- fejlesztő értékelés

22.TEVÉKENYSÉGEK

22.1 Toborzás

Az elmúlt években kialakítottunk egy kapcsolatrendszert a városunk vonzáskörzetében, segítségükre számítunk ebben a fejlesztésben is.

Iskolánk idő előtt lemorzsolódott tanulóit személyesen felkeressük

Bevonjuk jelenlegi tanulóinkat, hogy a családban, baráti körben reklámozzák a lehetőséget.

A felkutatásban, toborzásban résztvevő szakemberek, akik tevékenységük közben egyúttal tájékoztatják is a leendő résztvevőket a program nyújtotta lehetőségekről, a következő elvek alapján dolgoznak:

- kezdeményező és motiváló magatartás (a szakemberek részéről)

- önkéntesség (a célcsoport részéről)
- pontos tájékoztatás a program lehetőségeiről
- reális ígéretek az egyéni utakról
- jól meghatározott elvárások
- meggyőző érvelés a programhoz való csatlakozás mellett.

22.2. Alternatív tanulási formákat támogató tevékenységek

A kompetencia alapú fejlesztés célja a szocializációs és a tanulási utak támogatása, amellyel megalapozzák azt, hogy ezek a fiatalok a tanulási sikereik és a cselekvőképes, saját életútjukért felelős személyiséggé válhassanak. A boldoguláshoz nélkülözhetetlen ismereteket kell saját egyéni útjukon elsajátítani a fiataloknak, melyek a kommunikáció anyanyelven és idegen nyelven; matematikai, természettudományi és technológiai kompetenciák; digitális kompetencia; a tanulás tanulása; a személyközi és állampolgári kompetenciák; a vállalkozói kompetencia; kulturális kompetencia.

23. Egyéni tanulói igényekre reagáló újszerű tanulási útvonalat biztosító gyakorlat⁶

A következők miatt kell a tanároknak gazdag módszertani repertoárral rendelkezni, s a sok módszert változatos formákban használni:

- a differenciálás érvényesítése miatt, hogy tudniillik megtaláljuk a fiatalok, csoportjaik számára a tanulás megfelelő módszereit (és ehhez sok módszer kell, ha valóban megfelelőket keresünk),
- a motiváció felkeltése, fenntartása miatt, mert az érdekesebb módszereknek, valamint a többféle módszer alkalmazásának motiváló hatása van,
- a többféle megközelítés elvének érvényesítése miatt, mert ha többféle módszert használunk, az lehetőséget biztosít arra is, hogy a fiatalok, csoportjaik eltérő megközelítéseket alkalmazzanak, éljenek át,
- a kontextus elv miatt is, mert más és más módszerek másfajta kontextusok alkalmazását teszik lehetővé, s ezzel igazodhatunk a fiatalok, csoportjaik ezzel

---

⁶ FSZK 2009. Dobbantó Egyéni fejlesztés-de hogyan?

kapcsolatos igényeihez (mi számukra a leginkább megfelelő, a leggazdagabb kapcsolódásokat lehetővé tevő kontextus), és ez persze kapcsolatban van a differenciálás elvének érvényesítésével is,

- a konstruktivista pedagógia szerint a megértés, a tudáskonstrukció nem olyan egyszerű folyamat, hogy a tanuló csak magába olvasztja a külső forrásokból származó tudáselemeket, hanem annál sokkal komplexebb. E komplexitás „kiszolgálása” nem lehetséges egy beszűkült módszertani repertoárral.

A fenti elveket az elmúlt tanévekben kipróbáltuk és a gyakorlatban jelenleg is működik, a pedagógiai programunkban és az IMIP-ben is rögzítettük.

23.1. Az egyéni fejlesztés, fejlesztőértékelés és a vizsgáztatás rendje

Egyéni fejlesztési terv tartalmi elemei:

- a bemeneti mérések ütemezése területenként
- bemeneti mérés eredményei
- konzultációk száma, rendszeressége a felmérés alapján
- a fejlesztendő tantárgyi területek, képességterületek, kompetenciák és a fejlesztést végző pedagógusok meghatározása, modulok tartalmával egyeztetve
- eredmények felülvizsgálatának ütemezése negyedéveként
- legalább félévente szöveges értékelés készítése

23.2. Egyéni haladási napló kötelező tartalmi elemei

- fejlesztési alkalmak területenként, időrendben
- fejlesztési alkalmanként jelenlét igazolása
- köztes értékelések szövegesen, területenként, legalább hathavonta

Egyéni fejlesztési terv, egyéni haladási napló, alapvető személyi adatok, családlátogatáson tapasztalt bemeneti státusz és további releváns dokumentációk, illetve azok elérhetőségének megnevezése. Ide tartoznak:

- a mérési eredmények

- **portfólió** (a tanuló által kiválasztott órai munkái, amit szerinte érdemes megmutatni) - a tanár által gyűjtött órai munkák

A portfólió napjainkban a pedagógiai értékelésének egy újfajta eleme jelent meg, ez a portfólió, ami nem más, mint válogatás a tanulók szakmai anyagaiból. Mintegy alátámasztása annak, hogy a tanulók az évek során mit és hogyan tanultak. A portfóliónak azt kell bemutatnia, hogy miként fejlődtek a diák (személyes, kognitív, szociális és a speciális) különböző kompetenciái. A portfólió értékelése során a tanár és a diák számára láthatóvá, értelmezhetővé válik a tanulás folyamata, az adott eredményhez vezető út is. A portfólió értékeléséhez (is) láthatóvá kell tenni az adott tanulási egység célkitűzéseit, a tanulási egység tevékenységének, tanulási, gondolkodási folyamatának produktumait. A tervek, a vázlatok, a teljesített – kapott és vállalt – feladatok, az (ön) értékelések, az írásos reflektálások stb. egy mappába kerülnek. A munkán látható a tanár segítsége is. A jó portfólió mindig a valóságot tükrözi; szelektív, reflektív, szerkesztett, állandó változásban van.

A portfólió értékelése mindenekelőtt a tanulói önértékelésre támaszkodik. A portfólió fejlesztheti a tanulók döntésképeségét és önértékelését, az önreflexió, a metakogníció képességét a tanítási-tanulási folyamatban. A tanulás, értékelés és önértékelés folyamatai a portfólió alkalmazása során egymással összefonódva jelennek meg. A portfólió nyilvános bemutatása az iskolavezetés, az osztálytársak, a szülők és a leendő munkáltatók előtt sokkal többet árul el a tanulók komplex kompetenciáiról, mint a pusztán osztályzat. Komplexen bontakozik ki a tanuló portréja: tanulási stílusa, stratégiája, technikája, s azok fejlődési irányai.

23.3. Az értékelés számonkérés, vizsgáztatás rendszere is személyre szabott

- A fiatalnak leginkább megfelelő vizsgatípust (írásbeli és/vagy szóbeli;
- felkészülési idő és a felelet hossza
- vizsgáztató személye (szaktanár vagy meghívott), stb.) kell választani.

A diákok lehetőséget, felkérést kapnak önálló írásbeli munkák elkészítésére a tantárgyi kurzusokhoz, projektekhez illeszkedő módon. Ezek az írásműveknek azonban csak a vizsgára bocsátás feltételei lesznek, a végső értékelés a vizsgák alapján történik.

A tanár nemcsak a tanórákon, hanem az interneten is a diákok rendelkezésére bocsátja a tananyagot, tájékoztatja őket a vizsga körülményeiről. A vizsgaidőszakban egyénileg vagy

mikrocsoportban készíti fel a diákokat a konkrét vizsgafeladatokra. A vizsgát helyettesítheti az évközi munka is, ill. részvizsgákból is összeállhatnak az epochák, ill. az év végén letett vizsgák. A vizsgatípust (szóbeli, írásbeli) a tanár a diákokkal való konzultációk alapján határozza meg. A projektekben a vizsgát a projektmunka elkészítése jelenti. A rugalmas vizsgák időpontját és anyagát az egyéni fejlesztési terv tartalmazza.

24. Digitális és nyelvi kompetenciák kiemelt fejlesztése

Digitális kompetencia

- A bemeneti mérések után csoportok kialakítása
- A modulok között házi vizsga
- A vizsga egyéni ütemterv alapján

Digitális írástudás

Tartalmazza azokat a készséggé fejlesztett ismereteket, amelyek lehetővé teszik a felhasználó számára a számítógép által nyújtott lehetőségek kihasználását.

Például: szövegszerkesztő, táblázatkezelő alkalmazása.

„Netre fel”:

- Gyakorlati képzés
- Az internet megismerése,
- munkavállalói szempontból is.

„Vállalkozóvá válás”

- Feltételek, követelmények
- Lépések, feladatok

Hogyan lehet fejleszteni a digitális kompetenciát?

- a valóság és a virtuális világ közötti különbségek felismerésére
- a rendelkezésre álló információk megbízhatóságának és érvényességének (elérhetőség/elfogadhatóság megbízhatóság) alapszintű megértésére
- a technikai eszközök használata során bizonyos etikai elveket tiszteletben kell tartani (közösségben való viselkedés szokásrendszere)
- tudatos eszközhasználat művelődésben, tanulásban
- A tevékenységek/ tanórák többségében folyamatos eszköz használata

Idegen nyelvi kompetencia:

- A bemeneti mérések után csoportok kialakítása
- A modulok közötti átmenetet egyéni ütemterven alapuló vizsga biztosítja

A fejlesztés célja

Az idegennyelv-tanulás hatékonyságának növelése érdekében szükség van az iskolában folyó idegennyelv-tanítási gyakorlat megújítására. A modernizációt kompetencia alapú nyelvtanítási programok kidolgozásával és fokozatos bevezetésével kívánjuk megvalósítani. Ez a kommunikatív nyelvi kompetencia fejlesztését jelenti. Ennek érdekében olyan oktatási programcsomagokat dolgoztunk ki, amelyek figyelembe veszik a tanulók életkori sajátosságait, érdeklődését és ismereteit; témakörök, beszédzándékok és szituációk köré szerveződnek; és lehetővé teszik, hogy a tanulók értelmes cselekvések során, kommunikatív feladatok végrehajtása közben sajátítsák el az idegen nyelvet.

A tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és folyamatos fejlesztése során három szempontot kell figyelembe venni: egyrészt a tanulók és a társadalom szükségleteit; másrészt azokat a tanulók által elvégzendő feladatokat, amelyek e szükségletek kielégítéséhez elengedhetetlenek; harmadrészt pedig a feladatok elvégzéséhez szükséges, kialakítandó, fejlesztendő kompetenciákat.

- *Legjellemzőbb módszerek* és munkaformák az idegen nyelvi kompetencia fejlesztésében: a felfedezés, a megbeszélés, a vita, a dráma, a játék, a páros és csoportmunka, valamint a projektmunka.

- Az osztálytermi környezetben végzett tevékenységek, feladatok változatos szervezése számos lehetőséget kínál a tanulóknak a csoportos, páros vagy egyéni munkára.
- A munkaformák váltakozása motiválja a tanulót, valamint alkalmat teremt az új szerepek kipróbálására tanuló és tanár számára egyaránt.
- A tanár, mint szervező, monitoráló, segítő szerepel egy-egy feladat elvégzése során.
- A kommunikatív nyelvoktatás egyik jellemző formája a projektmunka, amelynek keretében a tanulók egy közös cél elérése, illetve egy közös produktum létrehozása érdekében működnek együtt. A projektmunka jellemzője, hogy a feladatok egy része a tanórán kívül is elvégezhető. A különböző munkaformák mind hozzájárulnak az önálló tanulóvá neveléshez, ami az egész életen át tartó nyelvtanulás elengedhetetlen feltétele.

Az idegen nyelv tanulására számos lehetőség kínálkozik a tanórán kívül is. Az internet, a televízió, a könyvek, újságok kiváló lehetőséget nyújtanak a nyelv kommunikatív helyzetekben történő alkalmazására. Az életszerű helyzetekben idegen nyelven megfelelni tudó tanuló a nyelvet, mint eszközt használja céljai elérésére. Az így szerzett sikerélmény önbizalmat ad, és a további tanulásra is motiválóan hat.

25. A tanulók fejlesztése

A program átfogó célja (a résztvevő tanulók eljuttatása a további, szakmatanuláshoz vezető képzésbe, vagy a szakmai képzésbe, vagy a munkaerőpiacon való sikeres elhelyezkedéshez) konkrét, a tanulók személyiségfejlesztését leíró célok érvényesítésén keresztül valósul meg:

- A programban a tanulók előzetes sajátosságait figyelembe véve, a tanulók erősségeire alapozott fejlesztés zajlik. Az általános iskola végére kialakítandó, legalább minimális szint elérését jelenti ez elsősorban a következő területeken:
  - Az alapvetőnek tekinthető kompetenciák fejlődése tekintetében (olvasás, írás, számolás).
  - Az önálló, eredményes, hatékony tanulás feltételeinek formálása terén, azaz a megfelelő, az aktivitásra, tudáskonstrukcióra épülő tanuláskép kialakulásában,

az önálló tanulásszervezés elsajátításában, a közösségben való, kooperativitásra épülő tanulás értékeinek elfogadásában és ennek megfelelő tanulási gyakorlat kialakulásában,

- Az anyanyelvi és az idegen nyelvi kommunikáció további tanuláshoz elengedhetetlen színvonalának elérése terén,
  - A gondolkodás, benne a problémamegoldás továbbhaladáshoz szükséges szintjének biztosításával,
  - A digitális kompetencia megfelelő fejlesztése tekintetében, hogy a tanulók iskolai munkájuk bármely területén sikeresen legyenek képesek alkalmazni a digitális technikát, elsősorban a számítógépet.
- A program célként tűzi ki a tanulás (új)bóli megszerettetését a tanulókkal, ami egyben eszköz is ahhoz, hogy a résztvevő tanulók alkalmassá váljanak az egész életen át tartó tanulásra.
  - A program fontos, kiemelt célja a munka világra való felkészítés segítése, illetve a diákok hosszú távú foglalkoztathatóságának megalapozása olyan módon, hogy az a munkáltatói igényekre épüljön, és a tartós foglalkoztatottságot támogassa.
  - Ennek keretében kapnak szerepet a következőképzési elemek, képzési célok:
    - ✓ A munka világának, a foglalkozásoknak, a munka társadalmi- és az egyén életében játszott szerepének a megismertetése, e tudás fejlesztése,
    - ✓ Az értelmes, értéket teremtő, kreatív munka megszerettetése,
    - ✓ A pályaismeret, a munkával kapcsolatos jogok és kötelezettségek megismerése, a munkavédelmi kompetenciák fejlesztése,
    - ✓ Munkaerő piaci ismeretek nyújtása,
    - ✓ Életpálya-tervezési, életpálya-vezetési ismeretek, készségek formálása,
    - ✓ Szakmacsoportos ismeretek kialakítása,
    - ✓ Konkrét munkahelyi tapasztalatszerzés, amely először megfigyelést, és a tapasztaltak irányított feldolgozását, majd a későbbiekben gyakorlati tevékenységet is jelent.

A programban zajló fejlesztés célja, hogy a benne részt vevő tanulók együttműködésre kész fiatalokká váljanak, boldogulásukat társas környezetben, segítséget nyújtva és a segítséget elfogadva keressék. E célt a program úgy szolgálja, hogy a személyre szabott fejlesztés nem

pusztán individuális tanulási tevékenységet takar, abban alapvető szerephez jutnak a kooperatív munkaformák, az együttműködés is.

25.1. Mentorrendszer

A mentor a szervezetben az a személy, aki a tanuló részére támogatást nyújt a

a beilleszkedéshez, az őt körülvevő közeg működésének megismeréséhez, módszerek, ismeretek elsajátításához, az vizsgára való felkészüléshez.

Segítséget nyújt a társaival, tanáraival való együttműködési kapcsolatok kialakításához, az esetleg kialakult konfliktushelyzetek megoldásához.

A mentorálásban nagy hangsúly helyeződik a két résztvevő között kialakult bizalmi viszonyra, valamint a tanulásba nyújtott támogatásra. Időigénye konkrétan nem meghatározható, de minimum heti két alkalom egyénizés előírása szükséges.

A mentorálásban segítő pár elvnek kell előtérbe kerülni, ahol a diák is érezheti az egymás munkáját segítő attitűd során a segítő szerepet. Így a segítség nyújtása és fogadása fejlődhet egy tevékenységi körön belül.

A mentorálás során fontos elem az egyéni eseti szerződések kötése, mely minden esetben a

Gyula, 2018 szeptember 1.

Czglédiné Szappanos Anita

igazgató